

LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKAS 2020. GADA FINANŠU PĀRSKATI

SATURS

Bilance	3
Peļņas un zaudējumu aprēķins	5
Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats	6
Finanšu pārskatu skaidrojumi	7

SAĪSINĀJUMI

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
ITRMO	ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas (<i>targeted longer-term refinancing operations</i>)
NCB	nacionālā centrālā banka
NĪN	nekustamā īpašuma nodoklis
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
SDR	Speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SN	solidaritātes nodoklis
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VSAIP	valsts sektora aktīvu iegādes programma
PĀAIP	pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programma
VSAOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

BILANCE

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums ¹	2020	2019
AKTĪVI			
Zelts un zeltā izteiktās prasības	6.	330 139	289 043
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	7.	3 970 780	3 688 972
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu		142 411	149 082
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi		3 828 369	3 539 890
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	8.	333 706	460 415
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	9.	119 143	90 139
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	10.	1 260 000	12 250
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas		1 260 000	12 250
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	11.	120	8
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12.	11 129 440	8 721 137
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri		10 008 456	7 636 472
Pārējie vērtspapīri		1 120 984	1 084 665
Eirosistēmas iekšējās prasības	13.	5 673 974	5 277 483
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā		114 095	114 108
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm		157 202	158 264
Pārējās prasības Eurosistēmā		5 402 677	5 005 111
Pārējie aktīvi	14.	228 440	206 062
KOPĀ AKTĪVI		23 045 742	18 745 509

¹ No 7. lappuses līdz 47. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums)

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2020	2019
PASĪVI			
Banknotes apgrozībā	15.	5 142 726	4 666 799
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	16.	6 053 812	5 660 676
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)		6 053 812	5 660 676
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	17.	577 746	11 871
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	18.	3 012 014	1 506 709
Saistības pret valdību		1 588 192	442 044
Pārējās saistības		1 423 822	1 064 665
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	19.	238 737	307 239
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	20.	615 986	153 351
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	21.	1 364 010	1 642 368
Eirosistēmas iekšējās saistības	13.	4 837 613	3 833 540
Saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)		4 809 553	3 826 452
Pārējās saistības Eurosistēmā		28 060	7 088
Pārējās saistības	22.	409 700	329 326
Kapitāls un rezerves	23.	793 398	633 630
KOPĀ PASĪVI		23 045 742	18 745 509

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2020	2019
Tīrie procentu ienākumi	33.	139 537	95 946
Procentu ienākumi		190 313	198 804
Procentu izdevumi		-50 776	-102 858
Finanšu operāciju, pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā un uzkrājumu finanšu riskiem tīrais rezultāts		-68 947	-37 821
Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi	34.	44 471	46 253
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	-35 237	-3 856
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	-78 181	-80 218
Tīrie komisijas maksas izdevumi		-3 394	-3 607
Komisijas maksas ienākumi		949	811
Komisijas maksas izdevumi		-4 343	-4 418
Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā	37.	18 605	14 884
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	38.	-27 701	-6 801
Citi bankas darbības ienākumi	39.	1 268	1 300
TĪRIE IENĀKUMI		59 368	63 901
Darba samaksa	40.	-16 867	-17 660
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	40.	-3 764	-3 941
Naudas zīmju iegādes izdevumi	41.	-1 546	-1 791
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	14.	-3 851	-4 129
Pārējie bankas darbības izdevumi	42.	-6 694	-9 225
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		26 646	27 155

KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2020	2019
Pārskata gada peļņa		26 646	27 155
Pārvērtēšana	23.	140 950	169 433
Uzkrātā pārvērtēšanas rezultāta realizēšana	23.	-24 056	-6 986
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	35 237	3 856
Pārvērtēšanas konta pārmaiņas kopā	23.	152 131	166 303
KOPĀ		178 777	193 458

Latvijas Bankas valde 2021. gada 9. martā apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 3. lappuses līdz 47. lappusei.

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

Latvijas Bankas valdes priekšsēdētāja p.i.

Ilze Posuma

Latvijas Bankas valdes loceklis

Jānis Caune

Latvijas Bankas valdes loceklis

Raivo Vanags

FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas centrālā banka un ECBS un Eirosistēmas dalībniece. Tā dibināta 1922. gada 19. septembrī (darbība atjaunota 1990. gadā). Latvijas Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, t.sk. ECB tiesību aktus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti. Latvijas Bankai ir šādi pamatuzdevumi:

- līdzdarboties Eirosistēmas monetārās politikas veidošanā un īstenošanā;
- pārvaldīt ārējās rezerves un pārējos finanšu ieguldījumus;
- nodrošināt skaidrās naudas apriti Latvijā un piedalīties skaidrās naudas aprites nodrošināšanā eiro zonā;
- līdzdarboties maksājumu sistēmu raitas darbības veicināšanā;
- sagatavot un publicēt statistisko informāciju, lai nodrošinātu Latvijas Bankas uzdevumu izpildi;
- sadarboties ar ECB, pārējo ES valstu un citu valstu centrālajām bankām un citām finanšu institūcijām;
- darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam un sniegt finanšu pakalpojumus citiem tirgus dalībniekiem;
- konsultēt Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu monetārās politikas un citos ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītos jautājumos;
- uzturēt Kredītu reģistru;
- izsniegt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētajām juridiskajām personām, izņemot kredītiestādes, atļaujas (licences) ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirksanai un pārdošanai komercdarbības veidā;
- pildīt Valsts analīzes centra un Monētu valsts analīzes centra funkcijas, nodrošinot efektīvu naudas viltojumu analīzi.

Latvijas Banka neprasa un nepieņem norādījumus no Latvijas un citu ES valstu valdībām, ES institūcijām un citām nacionālajām, ārvalstu vai starptautiskajām institūcijām un to struktūrām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas uzraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no finanšu ieguldījumu pārvaldīšanas un monetārās politikas operāciju ienākumiem.

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Skaidrās naudas glabāšanu, apstrādi un apriti Latvijas Banka nodrošina, izmantojot tās Rīgas filiāli.

2. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Šajā skaidrojumā sniegts finanšu pārskatu sagatavošanā izmantoto nozīmīgāko Latvijas Bankas grāmatvedības principu īss apraksts.

2.1. Finanšu pārskatu sagatavošanas pamats

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar ECB 2016. gada 3. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (pārstrādāta versija) (ECB/2016/34), Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" un likuma "Par Latvijas Banku" prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

2.2. Finanšu pārskatu posteņu novērtēšanas pamats

Zelts, vērtspapīri (izņemot līdz termiņa beigām turētos parāda vērtspapīrus un monetārās politikas mērķiem turētos vērtspapīrus, kas novērtēti amortizēto izmaksu vērtībā), līdzdalība kapitālā (izņemot līdzdalību ECB kapitālā), biržā tirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi un atvasinātie procentu likmju finanšu instrumenti novērtēti patiesajā vērtībā. Biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi novērtēti saskaņā ar 2.15. skaidrojumā aprakstītajiem principiem, un šo līgumu uzskaites vērtības un patiesās vērtības salīdzinājums atspoguļots 5. skaidrojumā. Pārējie aktīvi un saistības novērtētas saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu.

2.3. Finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība

Patiesā vērtība ir cena, par kādu novērtēšanas datumā iespējams pārdot finanšu aktīvu vai nodot finanšu saistības parastā darījumā starp tirgus dalībniekiem.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz kotētajām cenām aktīvā tirgū, citiem finanšu tirgus informācijas avotiem vai diskontētajām naudas plūsmām, izņemot SNB akciju patieso vērtību, kuras noteikšanas metode ir 70% no SNB tīrajiem aktīviem (sk. arī 14.2. skaidrojumu). Diskontētās naudas plūsmas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz naudas tirgus procentu likmēm. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu, kā arī to finanšu instrumentu, kuri nav novērtēti patiesajā vērtībā, bet kuru aplēstā patiesā vērtībā atšķiras no to uzskaites vērtības, sadalījums, ņemot vērā patiesās vērtības noteikšanas hierarhiju, atspoguļots 5. skaidrojumā.

2.4. Ārvalstu valūtu un zelta novērtējums

Ārvalstu valūtu novērtēšanai Latvijas Banka piemēro ECB publicētos ārvalstu valūtu kursus. Zelta cenu nosaka, pamatojoties uz kotēto zelta tirgus cenu ASV dolāros un ECB publicēto ASV dolāra kursu attiecībā pret eiro. SDR kursu nosaka, pamatojoties uz SVF publicētajiem SDR valūtu groza svāriem un ECB publicētajiem attiecīgo valūtu kursiem.

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteikti eiro pēc attiecīgā ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie aktīvi un saistības, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijas aprēķinā. Darījumi ārvalstu valūtā, kuri samazina attiecīgo valūtas pozīciju, rada realizētos guvumus vai zaudējumus. Darījumu ārvalstu valūtās un ārvalstu valūtas pozīcijas pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezerve (pārvērtēšanas konts) saskaņā ar 2.23. skaidrojumā aprakstītajiem principiem. Šajā skaidrojumā un 2.23. skaidrojumā aprakstītie darījumu ārvalstu valūtās novērtējuma un uzskaites principi piemēroti arī zeltam.

Nozīmīgākie 2020. gada un 2019. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie ārvalstu valūtu kursi (valūtas vienības par 1 eiro) un zelta cena (eiro par Trojas unci) ir šādi.

	(gada beigās)		
	2020	2019	Pārmaiņas (%)
ASV dolārs (USD)	1.2271	1.1234	9.2
Japānas jena (JPY)	126.49	121.94	3.7
Kanādas dolārs (CAD)	1.5633	1.4598	7.1
Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)	0.8990	0.8508	5.7
Zelts (XAU)	1543.884	1354.104	14.0

2.5. Finanšu aktīvu un finanšu saistību atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvi un finanšu saistības tiek atzīti bilancē tad, kad Latvijas Banka kļuvusi par attiecīgajā finanšu darījumā iesaistīto personu.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad beidzas vai ir nodotas līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām, kas izriet no attiecīgā finanšu aktīva. Tādējādi ar to saistītie riski un tiesības uz atlīdzību ir nodoti un Latvijas Banka nesaglabā kontroli pār aktīvu. Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad attiecīgās saistības tiek dzēstas.

Finanšu aktīvu pirkšana vai pārdošana parastajā veidā tiek atzīta un atzīšana tiek pārtraukta norēķinu dienā.

2.6. Finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaits

Finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu veic un finanšu pārskatos tīro atlikumu uzrāda tikai tad, ja iepriekš noslēgts līgums par finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu un paredzēta vienlaicīga attiecīgo aktīvu atsavināšana un saistību dzēšana.

2.7. Aplēšu un pieņēmumu izmantošana

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas aplēses un izdarīti pieņēmumi, kas ietekmē atsevišķu finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu, saistību un iespējamo saistību apjomu. Notikumi nākotnē var ietekmēt minētās aplēses un pieņēmumus. Šādu aplēšu un pieņēmumu maiņas ietekme tiek uzrādīta pārskata gada un turpmāko gadu, uz kuriem tā attiecas, finanšu pārskatos.

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas šādas svarīgākās aplēses un izdarīti šādi pieņēmumi: attiecībā uz līdz termiņa beigām turēto parāda vērtspapīru novērtēšanas politiku (sk. 2.9. skaidrojumu), pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku (sk. 2.17. un 2.18. skaidrojumu), aktīvu vērtības samazināšanos (sk. 2.19. skaidrojumu), lata banknošu un monētu, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, apmaiņas iespējamību (sk. 2.20. skaidrojumu), kolekcijas monētu atpirkšanas iespējamību (sk. 2.21. skaidrojumu), uzkrājumiem tirgus riskam un kredītriskam (sk. 2.22. un 36. skaidrojumu), patiesās vērtības noteikšanas iedalījumu (sk. 5. skaidrojumu), SNB akciju novērtēšanas patiesajā vērtībā metodi (sk. 14.2. skaidrojumu) un sākotnējā pārvērtēšanas konta atlikuma daļas atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā metodi (sk. 23. skaidrojumu).

2.8. Zelts un zeltā izteiktās prasības

Zeltu bilancē uzrāda tā tirgus vērtībā saskaņā ar 2.4. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

Zelta mijmaiņas līgumus uzskaita kā līgumus par finanšu instrumentu pārdošanu ar atpirkšanu (sk. arī 2.11. un 2.15. skaidrojumu).

Zelta pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezerve saskaņā ar 2.23. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

2.9. Parāda vērtspapīri

Parāda vērtspapīri atspoguļoti bilancē to patiesajā vērtībā, izņemot līdz termiņa beigām turētos parāda vērtspapīrus un monetārās politikas mērķiem turētos vērtspapīrus, kas novērtēti amortizēto izmaksu vērtībā (attiecinot vērtības samazināšanos). Līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri ir tādi vērtspapīri ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, kurus Latvijas Bankai ir nolūks turēt līdz to termiņa beigām.

Vērtspapīru procenti, t.sk. prēmija un diskonts, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi (sk. arī 2.24. skaidrojumu).

Parāda vērtspapīru darījumu un patiesajā vērtībā uzrādīto parāda vērtspapīru pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā vērtspapīru pārvērtēšanas rezerve saskaņā ar 2.23. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

2.10. Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu

Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas nopirkti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē. Vērtspapīru pirkšanas rezultātā samaksātie naudas līdzekļi uzrādīti Latvijas Bankas bilancē nominālvērtībā kā prasības pret vērtspapīru pārdevēju.

Vērtspapīru pirkšanas un atpārdošanas cenas starpība pakāpeniski atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi attiecīgā līguma darbības laikā.

2.11. Līgumi par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu

Līgumi par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas pārdoti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu, uzrādīti attiecīgajā Latvijas Bankas bilances postenī kopā ar pārējiem šajos darījumos neiesaistītajiem vērtspapīriem. Vērtspapīru pārdošanas rezultātā saņemtie naudas līdzekļi atspoguļoti bilancē nominālvērtībā kā saistības pret vērtspapīru pircēju.

Vērtspapīru pārdošanas un atpirkšanas cenas starpība pakāpeniski atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

2.12. Vērtspapīru aizdošanas darījumi

Vērtspapīri, kas aizdoti saskaņā ar automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas līgumiem, uzrādīti bilancē kopā ar pārējiem šajos darījumos neiesaistītajiem vērtspapīriem. Saņemtais nodrošinājums bilancē uzrādīts tikai tad, ja to veido Latvijas Bankas kontā ieskaitītu naudas līdzekļu ķīla.

Ienākumi par vērtspapīru aizdošanu atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi.

2.13. Aizdevumi kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības

Aizdevumi kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādīti nominālvērtībā.

2.14. Kapitāla vērtspapīri un līdzdalība kapitālā

Kapitāla vērtspapīri ietver Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas ietvaros veiktus ieguldījumus tirgojamās kapitāla instrumentos.

Līdzdalība kapitālā ietver Latvijas Bankas pastāvīgus ieguldījumus citu institūciju pašu kapitālā. Latvijas Bankai nevienā institūcijā nav kontroles vai būtiskas ietekmes, tāpēc līdzdalība kapitālā netiek uzskaitīta kā ieguldījums meitassabiedrībā vai asociētajā sabiedrībā.

Kapitāla vērtspapīri un līdzdalība kapitālā uzrādīti bilancē patiesajā vērtībā, izņemot līdzdalību ECB kapitālā, ko saskaņā ar ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteikto bilancē uzrāda sākotnējo izmaksu vērtībā.

Kapitāla vērtspapīru un līdzdalības kapitālā patiesās vērtības pārmaiņas atzītas bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve.

2.15. Atvasinātie finanšu instrumenti

Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas, zelta un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem, kuru līgumvērtība vai nosacītā vērtība uzrādīta ārpusbilances posteņos, izņemot zelta mijmaiņas līgumus, kurus uzskaita kā līgumus par zelta pārdošanu ar atpirkšanu un kuru ietvaros prasības un saistības uzrādītas Latvijas Bankas bilancē. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā saskaņā ar darījuma tagadnes kursu un uzrāda bilancē eiro saskaņā ar attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās. Pārējos atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda bilancē patiesajā vērtībā.

Atvasināto finanšu instrumentu procenti, t.sk. biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu tagadnes un nākotnes procentu likmju starpība, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā. Biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumu, kā arī biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu patiesās vērtības pārmaiņu guvumi vai zaudējumi, notiekot naudas norēķinam, iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā. Pārējo atvasināto finanšu instrumentu patiesās vērtības pārmaiņu guvumi vai zaudējumi ietverti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve saskaņā ar 2.23. skaidrojuma aprakstītajiem principiem.

2.16. Uzkrātie procentu ienākumi un izdevumi

Uzkrātie procentu ienākumi un izdevumi uzrādīti bilancē pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

2.17. Pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļi ir materiāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Pamatlīdzekļu kapitalizācijas limits ir 150 eiro, izņemot nekustamā īpašuma uzlabojumu un pamatlīdzekļu daļu nomaiņas izmaksas, kurām Latvijas Bankas valde noteikusi augstāku kapitalizācijas limitu atkarībā no to nozīmīguma. Pamatlīdzekļi tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai, kā arī citu pamatlīdzekļu uzturēšanai un Latvijas Bankas darbības nodrošināšanai.

Pamatlīdzekļi uzrādīti bilancē sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts uzkrātais nolietojums un zaudējumi no vērtības samazināšanās, ja tāda konstatēta.

Nolietojumu aprēķina noteiktajā pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Būvniecības vai sagatavošanas stadijā esošajiem pamatlīdzekļiem, zemei un mākslas priekšmetiem nolietojums netiek rēķināts. Ēkas un būves tiek uzskaitītas pa atsevišķiem komponentiem, un katram komponentam noteikts atšķirīgs lietderīgās lietošanas laiks.

2020. gadā pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks netika mainīts. 2020. un 2019. gadā noteiktais pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks bija šāds.

	(gados)	
	2020	2019
Ēkas un to sastāvdaļas, teritorijas labiekārtošana, t.sk.	5–100	5–100
ēku būvkonstrukcijas	100	100
ēku apdare, iekārtas un inženierkomunikācijas	5–20	5–20
Transportlīdzekļi	10–15	10–15
Telpu iekārtas un inventārs	5–25	5–25
Naudas apstrādes, pārbaudes un glabāšanas iekārtas	5–15	5–15
Datortehnika un telekomunikāciju aparātūra	2–5	2–5
Pārējie pamatlīdzekļi	5–15	5–15

Saskaņā ar vispārpieņemtajiem risku ierobežojošo darījumu uzskaites principiem atsevišķu pamatlīdzekļu sākotnējo izmaksu vērtībā ietverts ar to izveidi saistīto valūtas risku ierobežojošo finanšu darījumu efektīvais rezultāts.

2.18. Nemateriālie aktīvi

Nemateriālie aktīvi ir nemateriāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Nemateriālo aktīvu kapitalizācijas limits ir 150 eiro. Nemateriālie aktīvi ietver programmatūru lietošanas tiesības un citas tiesības.

Nemateriālie aktīvi uzrādīti bilancē to sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīta uzkrātā amortizācija un zaudējumi no vērtības samazināšanās, ja tāda konstatēta.

Attiecīgo tiesību iegādes izmaksu amortizāciju aprēķina to lietderīgās lietošanas laikā, bet ne ilgāk par 10 gadiem, izmantojot lineāro metodi.

Latvijas Bankas veiktās programmatūru izstrādes izmaksas tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

2.19. Aktīvu vērtības samazināšanās

Aktīva vērtības samazināšanās notiek, ja tā uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību. Atklājot aktīva vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, tiek izveidoti atbilstoši vērtības samazināšanās uzkrājumi. Šos vērtības samazināšanās uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

Monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem aktīva vērtības samazināšanās novērtējumu veic ECB, nosakot, vai gaidāmas pārmaiņas nākotnes naudas plūsmās un vai pastāv citi faktori, kas apgrūtinātu vērtspapīra emitenta saistību izpildi. Aktīvu vērtības samazināšanās notiek, ja monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību, kas savukārt noteikta kā tagadnes vērtība aplēstajai nākotnes naudas plūsmai. ECB Padome apstiprina ECB veiktā aktīvu vērtības samazināšanās novērtējuma rezultātus (sk. 36. skaidrojumu).

2.20. Nauda apgrozībā

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē visas eiro zonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eurosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Attiecīgā ECB daļa ir 8% no kopējā Eurosistēmas emitēto banknošu apjoma, eiro zonas NCB – pārējie 92%, kas sadalīti atbilstoši katras šīs NCB daļai ECB kapitālā un uzrādīti bilances posteņi "Banknotes apgrozībā". Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā Eurosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms (sk. 15. skaidrojumu), tāpēc bilances posteņi "Eirosistēmas iekšējās prasības" uzrādītas prasības pret ECB par banknošu pārdali Eurosistēmā.

Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumu latu skaidrās naudas nomainas pret eiro periods Latvijas Bankā ir bez termiņa ierobežojuma.

Latvijas Bankas emitētās lata banknotes un monētas, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, bilancē uzrāda kā saistības, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas. Lata naudas zīmju apmaiņas iespējamība tiek novērtēta katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem šo naudas zīmju apmaiņas datiem (sk. 22.1. skaidrojumu).

Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās eiro monētas un tās lata banknotes un monētas, par kurām Latvijas Banka atzinusi saistības, izņemot kolekcijas monētas (sk. 2.21. skaidrojumu), uzrādītas bilances posteņi "Pārējās saistības" nominālvērtībā.

2.21. Kolekcijas monētas

Pārdotās kolekcijas monētas neietver bilancē kā saistības, jo iespējamība, ka šīs monētas tiks pārdotas atpakaļ Latvijas Bankai par to nominālvērtību, ir neliela (piemēram, ja tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to nominālvērtību). Kolekcijas monētu pārdošanas ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī. Lata zelta apgrozības un jubilejas un piemiņas monētām piemēro kolekcijas monētām noteiktos grāmatvedības principus.

2.22. Uzkrājumi

Uzkrājumi tiek atzīti finanšu pārskatos, ja pagātnes notikumu vai darījumu rezultātā Latvijas Bankai izveidojies juridisks vai prakses radīts pienākums, kura apjomu iespējams ticami novērtēt un kura izpildes rezultātā gaidāma naudas līdzekļu aizplūde no Latvijas Bankas.

Papildus tam, balstoties uz pamatotām risku aplēsēm, saskaņā ar grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu ECBS Latvijas Bankas padome lemj par uzkrājumu veidošanu tirgus riskam (cenas, procentu likmju un valūtas risks) un kredītriskam saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem (sk. arī 36. skaidrojumu), kā arī šo uzkrājumu izmantošanu, īstenojoties minētajiem riskiem.

2.23. Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīcijas peļņas un zaudējumu atzīšana

Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīcijas peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem, kas noteikti ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem:

- a) realizētie guvumi un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- b) nerealizētie guvumi atzīti bilances posteņi "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve;
- c) pārskata gada beigās bilances posteņi "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve ietvertie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz iepriekš aprēķinātos attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas pārvērtēšanas guvumus;
- d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizētajiem guvumiem;
- e) nerealizētos zaudējumus, kas aprēķināti finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, neieskaita ar citam finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķinātajiem nerealizētajiem guvumiem.

Realizētos un nerealizētos guvumus un zaudējumus aprēķina pēc finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes. Finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas samazina vai palielina par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā.

2.24. Procentu ienākumi un izdevumi

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Procentu ienākumi ietver procentus par vērtspapīriem, vērtspapīru aizdošanu, izvietotajiem noguldījumiem, izsniegtajiem aizdevumiem, biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un Eirosistēmas iekšējām prasībām, kā arī negatīvos procentus par piesaistītajiem noguldījumiem. Procenti par vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Procentu izdevumi ietver procentus par piesaistītajiem Latvijas valdības, kredītiestāžu un citu finanšu institūciju noguldījumiem, procentus par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un Eirosistēmas iekšējām saistībām, kā arī negatīvos procentus par vērtspapīriem, izsniegtajiem aizdevumiem un izvietotajiem noguldījumiem.

Saņemamie negatīvie procenti peļņas un zaudējumu aprēķinā uzrādīti kā procentu ienākumi, bet maksājami negatīvie procenti – kā procentu izdevumi. Bilancē uzkrātie negatīvie procenti par saistībām uzrādīti bilances postenī "Pārējie aktīvi", bet uzkrātie negatīvie procenti par aktīviem – bilances postenī "Pārējās saistības".

2.25. Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi

Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā finanšu instrumenta atsavināšanas brīdī vai norēķinu brīdī.

Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi ietver realizētos atvasināto finanšu instrumentu, parāda vērtspapīru un valūtas maiņas darījumu guvumus un zaudējumus.

2.26. Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā

Kapitāla vērtspapīru un līdzdalības kapitālā patiesās vērtības pārmaiņas atzītas bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve.

Dividendes no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, iegūstot to saņemšanas tiesības.

Atzīstot ienākumus no kapitāla vērtspapīriem, ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteiktie ienākumu atzīšanas principi tiek piemēroti ieguldījumu portfelim, bet ne individuāliem vērtspapīriem, ja ārēji pārvaldīti ieguldījumi kapitāla vērtspapīros replicē akciju indeksam piesaistītu kapitāla vērtspapīru fonda struktūru.

Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu ECB Padome veic ienākumu, kurus ECB gūst par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, kā arī vērtspapīru tirgu programmas, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas, trešās nodrošināto obligāciju iegādes programmas, VSAIP un PĀAIP ietvaros gūto ienākumu starpperioda sadali par pārskata gadu, kurā šie ienākumi radušies. ECB starpperioda peļņas sadale notiek nākamā gada janvārī, tomēr ECB Padome var nolemt to neveikt, ja ECB pārskata gada peļņa ir mazāka par ECB ienākumiem, kas iekļauti ECB starpperioda peļņas sadalē, kā arī ja ECB Padome nolemj izveidot uzkrājumus finanšu riskiem. Turklāt ECB Padome var nolemt veikt atskaitījumus no ECB starpperioda peļņas sadales rezultāta par ECB izdevumiem saistībā ar eiro banknošu emisiju un apkalpošanu, bet nepārsniedzot ienākumus par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā.

Pēc ECB gada finanšu pārskatu apstiprināšanas ECB Padome sadala atlikušo pārskata gadā gūtās ECB peļņas daļu eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā (sk. 13.1. skaidrojumu).

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā uzrādīti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā".

2.27. Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eiro zonas NCB gūst ienākumus, īstenojot Eirosistēmas vienoto monetāro politiku. Eirosistēmas kopējie monetārie ienākumi atbilst ienākumiem no aktīviem, kas rodas, emitējot eiro banknotes un piesaistot kredītiestāžu noguldījumus. Šie ienākumi tiek pārdalīti eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Pirmos sešus gadus pēc pievienošanās Eirosistēmai eiro zonas NCB monetārie ienākumi tiek koriģēti saskaņā ar noteiktu koeficientu, lai novērstu nozīmīgas eiro zonas NCB ienākumu svārstības (sk. arī 33. skaidrojumu).

Latvijas Bankas iemaksātie monetārie ienākumi ietver ienākumus par Latvijas Bankas iezīmētajiem aktīviem, no kuriem atskaitīti izdevumi par Latvijas Bankas monetārajām saistībām. Monetāro ienākumu pārdalei iezīmētie Latvijas Bankas aktīvi ietver zeltu, monetārās politikas operāciju rezultātā iegūtos aktīvus, Eirosistēmas iekšējās prasības, kā arī tādu pārējo aktīvu apjomu, kurš nepieciešams, lai pilnībā segtu monetārās saistības. Savukārt Latvijas Bankas monetārās saistības ietver banknotes apgrozībā, kredītiestāžu noguldījumus monetārās politikas operāciju rezultātā, kā arī Eirosistēmas iekšējās saistības.

Latvijas Bankas saņemtie monetārie ienākumi atbilst Latvijas Bankas Eirosistēmas kopējo monetāro ienākumu daļai, kas noteikta, pamatojoties uz Latvijas Bankas daļu ECB kapitālā.

2.28. Banknošu un monētu iegādes izdevumi

Banknošu un monētu iegādes izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā banknošu un monētu iegādes brīdī.

2.29. Pārējie izdevumi un ienākumi

Pārējos bankas darbības izdevumus un ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāto izdevumu un uzkrāto ienākumu summu pārskata periodam aprēķina atbilstoši pārskata periodā saņemto vai sniegto pakalpojumu apjomam. Nomas maksājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

3. LATVIJAS BANKAS FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA UN DARBĪBAS FINANŠU REZULTĀTU KOPSAVILKUMS

3.1. Finansiālais stāvoklis

Latvijas Bankas aktīvi 2020. gadā palielinājās par 4300.2 milj. eiro.

2020. gadā bilances posteņa "Monētārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri" atlikums pieauga par 2372.0 milj. eiro. 2020. gada martā ECB Padome nolēma īstenot papildu vērtspapīru iegādes programmu – PĀAIP, kuras ietvaros paredzētas vērtspapīru iegādes Eirosistēmā kopumā 1850.0 mljrd. eiro apjomā un kura tiks turpināta, līdz Covid-19 pandēmijas ietekme uz tautsaimniecību mazināsies. 2020. gada beigās Latvijas Bankas veiktās PĀAIP vērtspapīru iegādes veidoja 1690.9 milj. eiro. Līdztekus PĀAIP tika turpināta iepriekš uzsāktā aktīvu iegādes programma, kuras ietvaros šā bilances posteņa atlikums palielinājās vēl par 681.1 milj. eiro.

2020. gadā ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijās kredītiestādēm izsniegto Latvijas Bankas aizdevumu apjoms pieauga par 1247.8 milj. eiro (sk. arī 10.2. skaidrojumu).

Pārējās prasības Eirosistēmā palielinājās par 397.6 milj. eiro, un to galvenokārt noteica prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā pieaugums (sk. arī 13.4. skaidrojumu).

Banknotes apgrozībā 2020. gadā palielinājās par 475.9 milj. eiro atbilstoši eiro zonas NCB kopējā banknošu apgrozībā apjoma pieaugumam.

Saistību palielinājumu par 565.9 milj. eiro bilances postenī "Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm" un par 462.6 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem", kā arī samazinājumu par 278.4 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem" galvenokārt noteica 2020. gadā noslēgtie līgumi par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu un noslēgtie zelta mijmaiņas līgumi, lai samazinātu valūtas riska ierobežošanas izmaksas un paaugstinātu finanšu ieguldījumu ienesīgumu.

2020. gadā par 1146.1 milj. eiro pieauga Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi eiro, kas atspoguļoti bilances postenī "Saistības pret valdību".

2020. gadā par 393.1 milj. eiro palielinājās kredītiestāžu noguldījumu atlikums, kas atspoguļots bilances postenī "Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā". Pārrobežu maksājumu rezultātā par 983.1 milj. eiro palielinājās bilances postenī "Eirosistēmas iekšējās saistības" uzrādītās saistības pret ECB par norēķinu rezultātu TARGET2 sistēmā.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves pieauga par 159.8 milj. eiro, un to noteica pārvērtēšanas konta atlikuma tīrās pārmaiņas (152.1 milj. eiro) un 2020. gadā gūtā peļņa (26.6 milj. eiro). Savukārt samazinošu ietekmi radīja valsts ieņēmumos ieskaitītā 2019. gadā gūtās peļņas daļa (19.0 milj. eiro).

3.2. Darbības finanšu rezultāti

Latvijas Banka 2020. gadā guva 26.6 milj. eiro peļņu (2019. gadā – 27.2 milj. eiro).

Tīrie procentu ienākumi 2020. gadā bija par 43.6 milj. eiro lielāki nekā 2019. gadā un sasniedza 139.5 milj. eiro. To galvenokārt noteica par 52.1 milj. eiro mazāki procentu izdevumi, samazinoties valūtas riska ierobežošanas izmaksām.

Realizētais finanšu operāciju rezultāts bija pozitīvs (44.5 milj. eiro; 2019. gadā – 46.3 milj. eiro), bet finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā negatīvais rezultāts pieauga un bija 35.2 milj. eiro (2019. gadā – 3.9 milj. eiro), un to galvenokārt noteica ASV dolāra kursa samazināšanās attiecībā pret eiro (sk. 34. un 35. skaidrojumu).

2020. gadā tika izveidoti papildu uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam 78.2 milj. eiro apjomā (2019. gadā – 80.2 milj. eiro).

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā bija 18.6 milj. eiro (2019. gadā – 14.9 milj. eiro) un to pieaugumu noteica lielākas dividendes sakarā ar kapitāla vērtspapīru portfeļa pieaugumu.

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, ko eiro zonas NCB gūst, īstenojot Eirosistēmas monetāro politiku, tiek pārdalīti eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Latvijas Bankas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts 2020. gadā bija negatīvs (27.7 milj. eiro; 2019. gadā negatīvs – 6.8 milj. eiro).

Citi bankas darbības ienākumi bija 1.3 milj. eiro (2019. gadā – 1.3 milj. eiro).

Kopējais atzītais finanšu rezultāts, kas ietver arī pārvērtēšanas konta atlikuma pārmaiņas, salīdzinājumā ar 2019. gadu samazinājās par 14.7 milj. eiro un sasniedza 178.8 milj. eiro. To noteica par 45.6 milj. eiro mazāks pārvērtēšanas pozitīvā rezultāta pieaugums un par 31.4 milj. eiro lielāks peļņas un zaudējumu aprēķinā atzītais finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas negatīvais rezultāts, savukārt pārskata gada peļņa bija par 0.5 milj. eiro mazāka nekā 2019. gadā.

Latvijas Bankas darbības finanšu rezultātus turpmāk galvenokārt ietekmēs Eirosistēmas īstenotā monetārā politika un procentu likmju un kapitāla tirgus attīstība eiro zonas un ASV finanšu tirgos, jo Latvijas Banka pakļauta procentu likmju riskam.

Covid-19 pandēmija pārskata gadā būtiski neietekmēja Latvijas Bankas pamatdarbības ienākumus un izdevumus, izņemot tīros procentu ienākumus, kas saistīti ar monetārās politikas operāciju īstenošanu. Valstī noteiktie ierobežojumi pandēmijas izplatības mazināšanai pārskata gadā būtiski neietekmēja Latvijas Bankas funkciju izpildi un pakalpojumu sniegšanu.

4. FINANŠU IEGULDĪJUMU POLITIKA

Ieguldījumu pārvaldīšana tiek veikta saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem, kas ietver ieguldījumu vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros un vidējā termiņā, nenonākot pretrunā ar Eirosistēmas īstenoto monetāro politiku.

Ieguldījumi ietver bilances posteņos "Zelts un zeltā izteiktās prasības", "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm" un "Pārējie vērtspapīri" uzrādītos aktīvus, kā arī uzkrātos ienākumus par parāda vērtspapīriem, kas uzrādīti pārējo aktīvu posteņī "Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem", un atvasinātos finanšu instrumentus un valūtas maiņas tagadnes līgumus, kuru uzskaites vērtība uzrādīta bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

Ieguldījumi tiek pārvaldīti, pēc ieguldījumu stratēģijas un līdzekļu avota tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto ieguldījumu portfelis ietver ieguldījumu daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret valdību jeb valdības noguldījumi. Ieguldījumi, kas nav iekļauti piesaistīto ieguldījumu portfelī, ietverti 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļos, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī, kapitāla vērtspapīru portfelī, Latvijas valdības vērtspapīru portfelī un zelta portfelī. Kapitāla vērtspapīru portfelī, daļu 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļos ietverto ieguldījumu un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļus pārvalda ārējie pārvaldītāji.

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļiem, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļiem, piesaistīto ieguldījumu portfelim un kapitāla vērtspapīru portfelim noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu.

Ieguldījumu sadalījums pēc ieguldījumu portfeļa veida 2020. gada un 2019. gada beigās bija šāds.

	Portfeļa uzskaites vērtība (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2020	2019	2020	2019
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī	3 445 980	3 535 151	58.2	62.5
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfelī	1 211 775	1 175 059	20.5	20.8
Kapitāla vērtspapīru portfelis	573 316	289 428	9.7	5.1
Zelta portfelis	330 139	289 043	5.6	5.1
Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	168 173	168 099	2.8	3.0
Piesaistīto ieguldījumu portfelis	143 350	153 351	2.4	2.7
Latvijas valdības vērtspapīru portfelis	47 025	47 912	0.8	0.8
Kopā	5 919 758	5 658 043	100.0	100.0

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļu neitrālo portfelī veido Apvienotās Karalistes un eiro zonas valstu valdības 1–10 gadu vērtspapīru svērtais indekss un ASV un Kanādas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svērtais indekss.

Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu neitrālo portfelī veido ASV emitēto un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru indekss.

Kapitāla vērtspapīru portfeļa neitrālo portfelī veido pasaules attīstīto valstu emitentu akciju indekss.

Zelta portfelī veido Latvijas Bankas zelta krājumi un ar tiem saistītie finanšu instrumenti.

Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī veido eiro zonas valstu valdības vērtspapīri, kuri denominēti eiro un kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 10 gadu.

Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālo portfelī veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem.

Latvijas valdības vērtspapīru portfelī veido eiro denominēti Latvijas valdības vērtspapīri, kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 5–10 gadu.

Latvijas Bankas ieguldījumu portfeļu, izņemot piesaistīto ieguldījumu portfeli, kapitāla vērtspapīru portfeli un zelta portfeli, neitrālā portfeļa valūta ir eiro, ierobežojot valūtas risku. Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai.

Finanšu risku pārvaldīšanā izmantoto galveno metožu izklāsts sniegts 25.1. skaidrojumā.

BILANCES SKAIDROJUMI

5. PATIESĀS VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Latvijas Bankas aktīvu patiesā vērtība noteikta, ievērojot šādu hierarhiju (sk. arī 2.3. skaidrojumu):

– kotēta tirgus cena. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu identiska finanšu instrumenta cenu;

– tirgū novērojami dati. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu līdzīga finanšu instrumenta cenu, neaktīvā tirgū kotētu līdzīga vai identiska finanšu instrumenta cenu vai ar modeli, kura datu avots ir tirgū novērojami dati;

– tirgū nenovērojami dati. Patieso vērtību nosaka ar modeli, kurā tirgū nenovērojamu datu izmantojums ir nozīmīgs.

2020. gada un 2019. gada beigās Latvijas Bankas patiesajā vērtībā novērtētie aktīvi galvenokārt novērtēti, izmantojot kotētu tirgus cenu.

2020. gada un 2019. gada beigās līdzdalība SNB kapitālā novērtēta, izmantojot tirgū nenovērojamus datus. Novērtējums veikts, izmantojot 70% tīro aktīvu vērtības metodi (sk. arī 14.2. skaidrojumu).

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu instrumentu un zelta un to finanšu instrumentu, kuru patiesā vērtība atšķiras no to uzskaites vērtības, iedalījums pēc patiesās vērtības noteikšanas hierarhijas 2020. gada un 2019. gada beigās bija šāds.

	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība			Patiesā vērtība kopā	Patiesās vērtības un uzskaites vērtības starpība
		Kotēta tirgus cena	Tirgū novērojami dati	Tirgū nenovērojami dati		
2019. gada 31. decembrī						
Zelts	289 043	289 043	–	–	289 043	–
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 151 246	4 552 682	610 900	–	5 163 582	12 336
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	24 649	–	24 043	–	24 043	–606
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	–533	–533	–	–	–533	–
Monētārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	7 703 471	8 155 588	–	–	8 155 588	452 117
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	34 341	–	–	34 341	34 341	–
Kopā	13 202 217	12 996 780	634 943	34 341	13 666 064	463 847
2020. gada 31. decembrī						
Zelts	330 139	330 139	–	–	330 139	–
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 362 253	4 842 019	541 405	–	5 383 424	21 171
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	25 613	–	25 063	–	25 063	–550
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	1	1	–	–	1	–
Monētārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	10 082 251	10 897 433	–	–	10 897 433	815 182
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	35 960	–	–	35 960	35 960	–
Kopā	15 836 217	16 069 592	566 468	35 960	16 672 020	835 803

Šajā skaidrojumā ietvertie vērtspapīri, t.sk. uzkrātie procenti par šiem vērtspapīriem, uzrādīti bilances posteņos "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret

eiro zonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro", "Pārējie aktīvi" un "Pārējās saistības".

Biržā netirgoto valūtas maiņas līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances posteņos "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības", savukārt šajā skaidrojumā ietverta kopējā tirā uzskaites vērtība.

Pārskata gada pēdējās tirgus dienas vidējās tirgus cenas noteiktas, izmantojot elektronisko informācijas sistēmu *Bloomberg* un *Refinitiv* informāciju (kotēta tirgus cena, ja attiecīgā finanšu instrumenta tirgus ir aktīvs; tirgū novērojami dati, ja tirgus ir neaktīvs). Ja minētā kotētā tirgus cena kādam finanšu instrumentam šajās elektroniskajās informācijas sistēmās nav pieejama un finanšu instrumenta tirgus ir neaktīvs, finanšu instrumenta novērtēšanai izmantota tirgus dalībnieka sniegtā cena vai diskontēta naudas plūsma (tirgū novērojami dati).

6. ZELTS UN ZELTĀ IZTEIKTĀS PRASĪBAS

	Trojas unces	Tūkst. eiro
2018. gada 31. decembrī	213 384	239 195
2019. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	49 749
Tīrās pārmaiņas zelta mijmaiņas darījumu rezultātā	73	99
2019. gada 31. decembrī	213 457	289 043
2020. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	40 511
Tīrās pārmaiņas zelta mijmaiņas darījumu rezultātā	379	585
2020. gada 31. decembrī	213 836	330 139

Zelta pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve.

2020. gada beigās viss zelts 330 139 tūkst. eiro vērtībā (2019. gada beigās – 289 043 tūkst. eiro) bija iesaistīts zelta mijmaiņas darījumos (sk. arī 21. un 44. skaidrojumu).

2020. gada un 2019. gada beigās Latvijas Bankai nebija zeltā izteiktu prasību.

7. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

7.1. Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu

Atbilstoši likumam "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā Valūtas fondā" Latvijas Banka pilda SVF depozitārija funkcijas un bez atlīdzības apkalpo SVF kontus, kuros uzskaitīti SVF turējumi dalībvalsts nacionālajā valūtā. SVF turējumi eiro ietver Latvijas valdības parādzīmes, kontu Nr. 1, kas tiek izmantots finanšu darījumu veikšanai ar SVF, un kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Latvijas prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR.

Latvijas saistības pret SVF veido SVF turējumi eiro un SVF asignējumi.

2020. gada beigās Latvijas Bankas bilancē uzrādītās prasības pret SVF veido SDR noguldījums 142 411 tūkst. eiro apjomā (2020. gada beigās – 149 082 tūkst. eiro), bet saistības pret SVF veido SVF rīcībā esošie resursi 983 tūkst. eiro apjomā (2019. gada beigās – 1035 tūkst. eiro), kas izvietoti SVF kontā Nr. 1 un Nr. 2 (sk. arī 19. skaidrojumu).

Latvijas tīrās prasības pret SVF 2020. gada un 2019. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. eiro)		(tūkst. SDR)	
	2020	2019	2020	2019
Latvijas kvota Starptautiskajā Valūtas fondā	391 649	410 025	332 300	332 300
Starptautiskā Valūtas fonda turējumi eiro	-391 588	-409 967	-332 249	-332 253
Latvijas valdības parādzīme	-390 605	-408 932	-331 414	-331 414
Konts Nr. 1	-979	-1 025	-831	-831
Konts Nr. 2	-4	-10	-4	-8
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	65	68	55	55
SDR	142 411	149 082	120 830	120 822
Vispārējais asignējums	-110 786	-115 984	-93 998	-93 998
Speciālais asignējums	-31 615	-33 098	-26 824	-26 824
Latvijas tīrās prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	75	68	63	55

Rezerves pozīcija SVF ir Latvijas kvotas SVF un SVF turējumu eiro starpība, neietverot konta Nr. 2 atlikumu.

7.2. Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Vērtspapīri	3 783 432	3 501 497
Pieprasījuma noguldījumi	44 920	38 375
Ārvalstu valūta kasē	17	18
Kopā	3 828 369	3 539 890

8. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Vērtspapīri	332 969	460 047
Pieprasījuma noguldījumi	737	368
Kopā	333 706	460 415

9. PRASĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Vērtspapīri	105 509	84 352
Pieprasījuma noguldījumi	13 634	5 787
Kopā	119 143	90 139

10. EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTĀ IZSNIEGTIE AIZDEVUMI EIRO

Eirosistēmas aizdevumu monetārās politikas operāciju ietvaros kopapjoms 2020. gada beigās sasniedza 1 793 194 milj. eiro (2019. gada beigās – 624 233 milj. eiro), t.sk. Latvijas Bankas izsniegto aizdevumu atlikums bija 1260 milj. eiro (2019. gada beigās – 12.3 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie ienākumi un riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli

to daļām ECB kapitālā (sk. arī 2.27. skaidrojumu). Zaudējumi no Eirosistēmas aizdevumiem monetārās politikas operāciju ietvaros var rasties tikai tad, ja darījuma partneris neizpilda saistības un darījuma partnera sniegtā nodrošinājuma atsavināšanas rezultātā atgūtie līdzekļi nav pietiekami (sk. arī 25.1.2. skaidrojumu).

10.1. Galvenās refinansēšanas operācijas

Galvenās refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas likviditāti palielinošo reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru nedēļu standartizolēs, un to termiņš ir 1 nedēļa. Šīm operācijām ir svarīga nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un paustu monetārās politikas nostāju. Latvijas Banka 2020. gada un 2019. gada beigās nebija izsniegusi aizdevumus galveno refinansēšanas operāciju ietvaros.

10.2. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas reverso darījumu veidā ar mērķi nodrošināt kredītiestādēm ilgāka termiņa papildu finansējumu. Šādas operācijas veic katru mēnesi standartizolēs, un to termiņš ir no 3 līdz 48 mēnešiem. Papildus tām saskaņā ar ECB Padomes lēmumu 2014. gadā tika uzsāktas ITRMO. Tās ir likviditāti nodrošinošas reversas operācijas, kas ar izdevīgiem nosacījumiem nodrošina kredītiestādēm ilgāka termiņa likviditāti, stimulējot tās kreditēt reālo tautsaimniecību un mazināt kredītu nosacījumu stingrību aizdevumiem privātpersonām. 2016. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu četru ITRMO kopumu (ITRMO II) ar termiņu četri gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem. 2019. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu septiņu ITRMO kopumu (ITRMO III) ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem. 2020. gadā ECB Padome nolēma 2021. gadā rīkot papildus trīs ITRMO III ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu. Sākotnēji ITRMO III operācijās zemākā piemērotā procentu likme varēja būt noguldījumu iespējas vidējās procentu likmes apmērā, bet, reaģējot uz Covid-19 pandēmijas ietekmi, 2020. gadā ECB Padome nolēma samazināt šo likmi, nosakot, ka laikā no 2020. gada 24. jūnija līdz 2022. gada 23. jūnijam tā var būt par 50 bāzes punktiem zemāka nekā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme, bet ne zemāka kā -1%. 2020. gada aprīlī ECB Padome nolēma papildus uzsākt jaunu septiņu ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju kopumu (beigu termiņš – 2021. gada trešais ceturksnis) – pandēmijas ārkārtas ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (PĀITRO), lai nodrošinātu turpmāku likviditāti, beidzoties ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām, kas bija uzsāktas pēc 2020. gada marta. 2020. gadā Latvijas Banka izsniedza aizdevumus Latvijas kredītiestādēm ITRMO III izolē 1 260 000 tūkst. eiro apmērā un saņēma kredītiestādēm izsniegto aizdevumu atmaksu 12 250 tūkst. eiro apmērā. Latvijas Bankas veikto ITRMO atlikums 2020. gada beigās bija 1 260 000 tūkst. eiro (beigu termiņš – 2023. gadā; 2019. gada beigās – 12 250 tūkst. eiro).

11. PĀRĒJĀS PRASĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm galvenokārt ietver Latvijas Bankas eiro zonas valstu kredītiestādēs eiro veiktos pieprasījuma noguldījumus (2020. gada beigās – 120 tūkst. eiro; 2019. gada beigās – 8 tūkst. eiro).

12. EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTU VĒRTSPĀPĪRI EIRO

Eirosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspāpīru kopējums 2020. gada beigās bija 3695 mljrd. eiro (2019. gada beigās – 2632 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija 10 008 milj. eiro (2019. gada beigās – 7636 milj. eiro). Saskaņā ar ECB un ECB Statūtiem ienākumi, kā arī zaudējumi, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas un citu eiro zonas NCB veiktajām valdības vērtspāpīru iegādēm. No Eirosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspāpīru kopējuma 2020. gada beigās VSAIP ietvaros eiro zonas NCB iegādāto valdības vērtspāpīru apjoms bija 1872 mljrd. eiro (2019. gada beigās – 1681 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija Latvijas valdības vērtspāpīri 1848 milj. eiro (2019. gada beigās – 1448 milj. eiro) apjomā. 2020. gada beigās PĀAIP ietvaros eiro zonas NCB iegādāto valdības vērtspāpīru apjoms bija 586 913 milj. eiro (2019. gada beigās – 0 eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā esošo Latvijas valdības vērtspāpīru apjoms bija 749 milj. eiro.

Laika periodā no 2018. gada beigām līdz 2019. gada oktobrim veikta tikai iegādāto un dzēsto vērtspāpīru pamatsummas atkārtota ieguldīšana. ECB Padome nolēma ar 2019. gada 1. novembri atsākt vērtspāpīru iegādi aktīvu iegādes programmas ietvaros ar mēneša iegādes apjomu 20 mljrd. eiro. 2020. gada martā ECB Padome lēma par papildu pagaidu neto aktīvu iegādēm 120 mljrd. eiro apjomā līdz 2020. gada beigām. ECB Padome paredz, ka iegādes tiks veiktas tik ilgi, kamēr tas būs nepieciešams, lai nostiprinātu monetārās politikas procentu likmju stimulējošo ietekmi, un tiks pārtrauktas neilgi pirms tam, kad ECB sāks paaugstināt galvenās ECB procentu likmes. Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un ar to saistītajiem iespējamiem riskiem monetārās politikas transmisijas mehānismam un eiro zonas tautsaimniecības perspektīvai, 2020. gada martā ECB Padome uzsāka jaunu aktīvu iegādes programmu – PĀAIP – ar kopējo apjomu 750 mljrd. eiro. 2020. gada jūnijā un decembrī ECB Padome lēma par PĀAIP apjoma palielināšanu attiecīgi par 600 un 500 mljrd. eiro, tādējādi kopējam PĀAIP apjomam 2020. gada beigās sasniedzot 1850 mljrd. eiro. Arī neto aktīvu iegādes laiks tika pagarināts vismaz līdz 2022. gada martam vai tik ilgi, līdz Covid-19 pandēmijas radītā krīze būs pārvarēta.

Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri un līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri novērtēti amortizētajā iegādes vērtībā (attiecinot vērtības samazināšanos). Savukārt šo vērtspapīru uzskaites vērtības un patiesās vērtības salīdzinājums atspoguļots 5. skaidrojumā. Pārējie vērtspapīri novērtēti patiesajā vērtībā.

(tūkst. eiro)

	2020	2019
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	10 008 456	7 636 472
Latvijas valdības vērtspapīri	2 596 791	1 447 653
VSAIP valdības vērtspapīri	1 848 233	1 447 653
PĀAIP valdības vērtspapīri	748 558	0
Starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	7 411 665	6 188 819
VSAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	6 469 341	6 188 819
PĀAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	942 324	0
Pārējie vērtspapīri	1 120 984	1 084 665
Līdz termiņa beigām neturētie vērtspapīri	952 811	916 566
Līdz termiņa beigām turētie parāda vērtspapīri	168 173	168 099
Kopā	11 129 440	8 721 137

13. EIROSISTĒMAS IEKŠĒJĀS PRASĪBAS/SAISTĪBAS (-)

(tūkst. eiro)

	Skaidro- rojums	2020	2019
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	13.1.	114 095	114 108
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	13.2.	157 202	158 264
Prasības par banknošu pārdali Eurosistēmā	13.4.	5 397 767	4 999 497
Citas prasības Eurosistēmā	13.5.	4 910	5 614
Eurosistēmas iekšējās prasības kopā		5 673 974	5 277 483
Saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)	13.3.	-4 809 553	-3 826 452
Pārējās saistības Eurosistēmā	13.5.	-28 060	-7 088
Eurosistēmas iekšējās saistības kopā		-4 837 613	-3 833 540
Eurosistēmas tīrās iekšējās prasības/saistības (-) kopā		836 361	1 443 943

13.1. Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga aprēķināta atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem, pamatojoties uz Latvijas iedzīvotāju skaita un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. NCB kapitāla atslēgas koriģē reizi piecos gados vai agrāk, ja mainās to ES NCB skaits, kuras veic ieguldījumus ECB kapitālā. Kopš 2014. gada 1. janvāra Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga bija 0.2821%, kas atbilst 30 537 tūkst. eiro, savukārt 2019. gada 1. janvārī stājās spēkā ECB kapitāla atslēgas korekcija, kuras rezultātā Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga nedaudz samazinājās (līdz 0.2731%, kas atbilst 29 563 tūkst. eiro). 2020. gadā pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES un attiecīgi Anglijas Bankas izstāšanās no ECBS tika koriģēti NCB svērumi ECB kapitāla parakstīšanas atslēgā. Anglijas Bankas ECB kapitāla atslēga (14.3374%) tika sadalīta starp pārējām NCB, tādējādi Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga palielinājās no 0.2731% līdz 0.3169%, kas atbilst 34 304 tūkst. eiro.

ECBS un ECB Statūti nosaka, ka eiro zonas NCB pilnā apjomā apmaksā tās parakstīto daļu ECB kapitālā, kā arī iemaksā ECB rezerves kapitālā, uzkrājumos, kas pielīdzināmi rezervēm, un finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā, šos maksājumus veicot proporcionāli savai daļai ECB kapitālā. 2020. gadā mainoties Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēgai un atbilstoši ECB Padomes lēmumiem par ECB kapitāla apmaksu pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, ECB apmaksātā kapitāla daļa samazinājās par 13 tūkst. eiro un prasības par ECB

nodotajām ārējām rezervēm samazinājās par 1062 tūkst. eiro (sk. arī 13.2. skaidrojumu). 2020. gada beigās līdzdalību ECB kapitālā veidoja apmaksātā daļa ECB kapitālā 29 550 tūkst. eiro apjomā, iemaksas finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā 42 752 tūkst. eiro apjomā un ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošo eiro denominēto prasību pret ECB vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro apjomā (sk. arī 13.2. skaidrojumu).

ECB kapitāla daļas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū, un Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apjomu iespējams palielināt vai samazināt vienīgi šajā skaidrojumā minētajos gadījumos.

(tūkst. eiro)

	2020	2019
Eiropas Centrālās bankas kopējais parakstītā kapitāla apjoms	10 825 007	10 825 007
Latvijas Bankas parakstītā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	29 563
Latvijas Bankas apmaksātā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	29 550	29 563
Latvijas Bankas procentuālā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā (kapitāla atslēga; %)	0.3169	0.2731

NCB procentuālās daļas ECB kapitālā (kapitāla atslēgas) 2020. gada un 2019. gada beigās bija šādas.

	(%)	
	2020	2019
<i>Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique</i>	2.9630	2.5280
<i>Deutsche Bundesbank</i>	21.4394	18.3670
<i>Eesti Pank</i>	0.2291	0.1968
<i>Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland</i>	1.3772	1.1754
<i>Bank of Greece</i>	2.0117	1.7292
<i>Banco de España</i>	9.6981	8.3391
<i>Banque de France</i>	16.6108	14.2061
<i>Banca d'Italia</i>	13.8165	11.8023
<i>Central Bank of Cyprus</i>	0.1750	0.1503
Latvijas Banka	0.3169	0.2731
<i>Lietuvos bankas</i>	0.4707	0.4059
<i>Banque centrale du Luxembourg</i>	0.2679	0.2270
<i>Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta</i>	0.0853	0.0732
<i>De Nederlandsche Bank</i>	4.7662	4.0677
<i>Oesterreichische Nationalbank</i>	2.3804	2.0325
<i>Banco de Portugal</i>	1.9035	1.6367
<i>Banka Slovenije</i>	0.3916	0.3361
<i>Národná banka Slovenska</i>	0.9314	0.8004
<i>Suomen Pankki – Finlands Bank</i>	1.4939	1.2708
Euro zonas NCB starpsumma	81.3286	69.6176
<i>Българска народна банка (Bulgārijas Nacionālā banka)</i>	0.9832	0.8511
<i>Česká národní banka</i>	1.8794	1.6172
<i>Danmarks Nationalbank</i>	1.7591	1.4986
<i>Hrvatska narodna banka</i>	0.6595	0.5673
<i>Magyar Nemzeti Bank</i>	1.5488	1.3348
<i>Narodowy Bank Polski</i>	6.0335	5.2068
<i>Banca Națională a României</i>	2.8289	2.4470
<i>Sveriges Riksbank</i>	2.9790	2.5222
Anglijas Banka	0.0000	14.3374
Ārpus euro zonas esošo NCB starpsumma	18.6714	30.3824
Kopā	100.0000	100.0000

Kopējais ECB parakstītā kapitāla apjoms 10 825 milj. eiro 2020. gadā nemainījās, tādējādi Latvijas Bankas daļa ECB parakstītajā kapitālā palielinājās par 4741 tūkst. eiro, sasniedzot 34 304 tūkst. eiro. Pēc Anglijas Bankas izstāšanās no ECBS kopējais ECB apmaksājamais kapitāla apjoms pieauga par 1221 milj. eiro, jo euro zonas NCB (parakstīto kapitālu apmaksā pilnā apjomā) procentuālā daļa ECB parakstītajā kapitālā palielinājās un attiecīgi ārpus euro zonas esošo NCB (apmaksā tikai 3.75% no parakstītā kapitāla) procentuālā daļa ECB parakstītajā kapitālā samazinājās. ECB Padome nolēma, ka euro zonas NCB pilnībā apmaksās savu parakstīto kapitālu, kas palielinājās, divos maksājumos – attiecīgi 2021. gada un 2022. gada beigās.

NCB parakstītās un apmaksātās daļas ECB kapitālā 2020. gada un 2019. gada beigās bija šādas.

(tūkst. eiro)

	Parakstītais kapitāls		Apmaksātais kapitāls	
	2020	2019	2020	2019
<i>Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique</i>	320 745	273 656	276 291	273 656
<i>Deutsche Bundesbank</i>	2 320 817	1 988 229	1 999 160	1 988 229
<i>Eesti Pank</i>	24 800	21 304	21 363	21 304
<i>Banc Ceannais na hÉireann/Central Bank of Ireland</i>	149 082	127 237	128 420	127 237
<i>Bank of Greece</i>	217 767	187 186	187 585	187 186
<i>Banco de España</i>	1 049 820	902 708	904 319	902 708
<i>Banque de France</i>	1 798 120	1 537 811	1 548 908	1 537 811
<i>Banca d'Italia</i>	1 495 637	1 277 600	1 288 347	1 277 600
<i>Central Bank of Cyprus</i>	18 944	16 270	16 318	16 270
Latvijas Banka	34 304	29 563	29 550	29 563
<i>Lietuvos bankas</i>	50 953	43 939	43 891	43 939
<i>Banque centrale du Luxembourg</i>	29 000	24 573	24 981	24 573
<i>Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta</i>	9 234	7 924	7 954	7 924
<i>De Nederlandsche Bank</i>	515 941	440 329	444 434	440 329
<i>Oesterreichische Nationalbank</i>	257 678	220 018	221 965	220 018
<i>Banco de Portugal</i>	206 054	177 173	177 496	177 173
<i>Banka Slovenije</i>	42 391	36 383	36 516	36 383
<i>Národná banka Slovenska</i>	100 824	86 643	86 850	86 643
<i>Suomen Pankki – Finlands Bank</i>	161 715	137 564	139 302	137 564
Eiro zonas NCB starpsumma	8 803 827	7 536 110	7 583 649	7 536 110
<i>Българска народна банка (Bulgārijas Nacionālā banka)</i>	106 431	92 132	3 991	3 455
<i>Česká národní banka</i>	203 445	175 062	7 629	6 565
<i>Danmarks Nationalbank</i>	190 423	162 224	7 141	6 083
<i>Hrvatska narodna banka</i>	71 391	61 410	2 677	2 303
<i>Magyar Nemzeti Bank</i>	167 658	144 492	6 287	5 418
<i>Narodowy Bank Polski</i>	653 127	563 636	24 492	21 136
<i>Banca Națională a României</i>	306 229	264 888	11 484	9 933
<i>Sveriges Riksbank</i>	322 477	273 028	12 093	10 239
Anglijas Banka	0	1 552 025	0	58 201
Ārpus eiro zonas esošo NCB starpsumma	2 021 182	3 288 897	75 794	123 334
Kopā ²	10 825 007	10 825 007	7 659 444	7 659 444

13.2. Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eiro zonas NCB nodod ECB pārvaldīšanā noteiktu ārējo rezervju apjomu. Nododamo ārējo rezervju apjomu nosaka atbilstoši katras eiro zonas NCB ECB kapitāla atslēgai. Par ECB nodotajām ārējām rezervēm Latvijas Banka saņēma eiro denominētu prasību pret ECB 163 480 tūkst. eiro apjomā, t.i., proporcionāli pārējo eiro zonas NCB attiecīgo prasību vērtībai. 2020. gadā mainoties Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēgai, šī prasība samazinājās līdz 157 202 tūkst. eiro. ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošās eiro denominētās prasības vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro apjomā uzrādīta kā līdzdalība ECB

² Noapaļošanas dēļ iespējamas atšķirības starp komponentu summu un kopsummu.

kapitālā (sk. arī 13.1. skaidrojumu). Prasībām par ECB nodotajām ārējām rezervēm piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (sk. arī 33. skaidrojumu).

13.3. Prasības/saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)

TARGET2 sistēma ir reālā laika bruto norēķinu sistēma liela apjoma maksājumiem eiro. Prasības un saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem veidojas pārrobežu maksājumu rezultātā, par kuriem norēķini tiek veikti ar NCB naudas līdzekļiem. Minēto norēķinu rezultātā veidojas divpusējas prasības un saistības NCB TARGET2 sistēmas kontos. Katru dienu tiek aprēķinātas šo divpusējo atlikumu neto pozīcijas, kas tiek attiecinātas uz ECB, katrai NCB veidojoties vienai neto pozīcijai attiecībā pret ECB. Tā tiek uzrādīta NCB bilancē kā tīrās prasības vai tīrās saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem.

2020. gadā kredītiestāžu un Latvijas Bankas veikto pārrobežu maksājumu rezultātā palielinājās saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un NCB korespondentkontiem (neto).

Minētajām prasībām vai saistībām piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

13.4. Prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē eiro zonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Ņemot vērā, ka Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms (sk. 15. skaidrojumu), banknošu apgrozībā korekcijas rezultātā rodas attiecīgas prasības pret ECB par banknošu pārdali Eirosistēmā, kas uzrādītas bilances postenī "Pārējās prasības Eirosistēmā".

13.5. Citas prasības/saistības Eirosistēmā

Citas prasības Eirosistēmā ietver prasības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu un par ECB starpperioda peļņas sadali.

Latvijas Bankas maksājami monetārie ienākumi 2020. gadā bija lielāki par tās saņemamiem monetārajiem ienākumiem. Tas radīja saistības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu, kas 2020. gada beigās bija 28 060 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 7088 tūkst. eiro; sk. arī 2.27. un 38. skaidrojumu).

Prasības par ECB starpperioda peļņas sadali 4910 tūkst. eiro apjomā noteiktas atbilstoši Latvijas Bankas procentuālajai daļai ECB kapitālā (2019. gada beigās – 5614 tūkst. eiro; sk. arī 2.26. un 37. skaidrojumu).

14. PĀRĒJIE AKTĪVI

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2020	2019
Uzkrātie procenti par monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem		73 795	66 999
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	14.2.	35 960	34 341
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi	24.	34 169	32 492
Pamatlīdzekļi	14.1.	33 590	35 319
Prasības par zibmaksājumu servisa izmantošanas nodrošinājumu	17.	26 306	11 581
Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem		18 196	20 146
Nemateriālie aktīvi	14.1.	2 160	2 263
Pārējie uzkrātie ienākumi		2 660	1 491
Nākamo periodu izdevumi		1 030	951
Citi pārējie aktīvi		574	479
Kopā		228 440	206 062

14.1. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

(tūkst. eiro)

	Ēkas, teritorijas labiekār- tošana un zeme	Telpu iekārtas un inven- tārs	Dator- tehnika, telekomu- nikāciju aparātūra	Naudas apstrādes, pārbaudes un gla- bāšanas iekārtas	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā pamat- līdzekļi	Nema- teriālie aktīvi
2018. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	61 349	6 315	4 595	7 046	9 910	89 215	7 800
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-30 871	-4 098	-3 472	-5 684	-7 300	-51 425	-5 394
Atlikusī vērtība	30 478	2 217	1 123	1 362	2 610	37 790	2 406
2019. gadā							
Pieaugums	616	35	431	1 540	202	2 824	387
Pārklasifikācija	-3	-	-	-	3	-	-
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-3 664	-119	-259	-3 253	-285	-7 580	-77
Izmaksu tīrās pārmaiņas	-3 051	-84	172	-1 713	-80	-4 756	310
Nolietojums/amortizācija	-1 982	-264	-564	-310	-479	-3 599	-530
Pārklasifikācija	3	-	-	-	-3	-	-
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	2 269	116	258	2 963	278	5 884	77
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	290	-148	-306	2 653	-204	2 285	-453
2019. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	58 298	6 231	4 767	5 333	9 830	84 459	8 110
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-30 581	-4 246	-3 778	-3 031	-7 504	-49 140	-5 847
Atlikusī vērtība	27 717	1 985	989	2 302	2 326	35 319	2 263
2020. gadā							
Pieaugums	346	48	430	673	165	1 662	457
Pārklasifikācija	-1	-6	6	-	-24	-25	25
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-	-146	-154	-86	-1 483	-1 869	-
Izmaksu tīrās pārmaiņas	345	-104	282	587	-1 342	-232	482
Nolietojums/amortizācija	-1 917	-252	-444	-251	-427	-3 291	-560
Pārklasifikācija	1	6	-6	-	24	25	-25
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	-	144	153	86	1 386	1 769	-
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 916	-102	-297	-165	983	-1 497	-585
2020. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	58 643	6 127	5 049	5 920	8 488	84 227	8 592
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-32 497	-4 348	-4 075	-3 196	-6 521	-50 637	-6 432
Atlikusī vērtība	26 146	1 779	974	2 724	1 967	33 590	2 160

Latvijas Bankas līgumsaistības par pamatlīdzekļu iegādi 2020. gada beigās bija 24 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 11 tūkst. eiro).

14.2. Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā

2020. gada un 2019. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1070 SNB akciju, kas atbilda 0.19% no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitālā.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju kopējā nominālvērtība ir 5350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), kas apmaksāta 1338 tūkst. SDR jeb 25% apmērā (sk. arī 46. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilancē 2020. gada un 2019. gada beigās SNB akcijas uzrādītas patiesajā vērtībā. SNB akcijas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū. Pēc Latvijas Bankas vērtējuma piemērotākā SNB akciju patiesās vērtības noteikšanas metode ir 70% no SNB tīrajiem aktīviem, pamatojoties uz aktuālākajiem publicētajiem SNB finanšu pārskatiem. Šo novērtēšanas metodi SNB izmantoja, nosakot tās emitēto akciju cenu, un arī Hāgas Starptautiskā tiesa to atzinusi par piemērotu akciju novērtēšanai, tās atpērkot no SNB bijušajiem privātajiem akcionāriem. Saskaņā ar SNB Statūtiem tās akcionāri ir vienīgi centrālās bankas. SNB akciju aplēstā patiesā vērtība 2020. gada beigās bija 35 960 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 34 341 tūkst. eiro).

15. BANKNOTES APGROZĪBĀ

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Eiro banknotes	5 142 726	4 666 799
Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija	-255 041	-332 698
Banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija	5 397 767	4 999 497
Kopā	5 142 726	4 666 799

Latvijas Bankas emitētās eiro monētas uzrādītas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 22. skaidrojumu).

2020. gadā eiro banknošu pārrobežu plūsma samazinājās, samazinot Latvijas Bankā iemaksāto eiro banknošu apjoma pārsniegumu pār izmaksāto eiro banknošu apjomu, tādējādi negatīvā Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija sasniedza 255 041 tūkst. eiro. 2020. gada beigās Eirosistēmā kopumā eiro banknošu apjoms apgrozībā pieauga līdz 1435 mljrd. eiro (2019. gada beigās – 1293 mljrd. eiro), un tā rezultātā palielinājās Latvijas Bankas bilancē uzrādītā banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija.

16. SAISTĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTA

16.1. Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)

Pieprasījuma noguldījumu konti ietver kredītiestāžu, kurām ir pienākums glabāt obligātās rezerves, līdzekļu atlikumus. Šo kontu atlikumam rezervju prasību ietvaros piemēro pēdējo pieejamo Eirosistēmas galveno refinansēšanas operāciju izolēs izmantoto procentu likmi. Konta atlikumam, kas pārsniedz rezervju prasībās paredzēto apjomu, kopš 2014. gada jūnija piemērota zemākā no procentu likmēm (0% vai ECB noguldījumu iespējas procentu likme). ECB Padome 2019. gada 12. septembrī nolēma ieviest virsrezervju atlīdzības divu līmeņu sistēmu, saskaņā ar kuru daļu no kredītiestāžu likviditātes pārpalikuma, t.i., naudas līdzekļu atlikuma, kas pārsniedz rezervju prasības, atbrīvo no negatīvas noguldījumu iespējas procentu likmes piemērošanas.

Latvijas Bankā 2020. gada beigās pieprasījuma noguldījumu kontu atlikums bija 6 053 812 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 5 660 676 tūkst. eiro), t.sk. obligātās rezerves 168 154 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 156 304 tūkst. eiro).

16.2. Noguldījumu iespēja

Noguldījumu iespēja ir Eirosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru kredītiestādes izmanto, lai veiktu noguldījumus uz nakti par iepriekš noteiktu procentu likmi. Latvijas Bankā 2020. gada un 2019. gada beigās nebija veikti šādi noguldījumi.

17. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	551 537	–
Saistības par zibmaksājumu servisa nodrošināšanu	26 209	11 871
Kopā	577 746	11 871

18. SAISTĪBAS EIRO PRET CITIEM EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidenti ietver Latvijas valdības un citu finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus. Valdības noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtus Valsts kases pieprasījuma noguldījumus, Latvijas Bankai veicot Latvijas valdības finanšu aģenta funkcijas (sk. arī 43. skaidrojumu).

19. SAISTĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citām finanšu institūcijām galvenokārt ietver 2020. gadā noslēgto līgumu par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu ietvaros piesaistītos līdzekļus.

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Citas finanšu institūcijas	237 744	306 195
Starptautiskais Valūtas fonds	983	1 035
Eiropas Komisija	9	9
Kopā	238 737	307 239

20. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	472 636	–
Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi	143 350	153 351
Kopā	615 986	153 351

21. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	1 042 015	1 363 337
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	321 995	279 031
Kopā	1 364 010	1 642 368

22. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2020	2019
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	281 723	203 900
Eiro monētas apgrozībā	22.1.	79 690	79 496
Lata banknotes apgrozībā	22.1.	22 584	23 719
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības		13 637	9 805
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	7 479	7 837
Lata monētas apgrozībā	22.1.	2 750	2 855
Nodokļu saistības	22.2.	19	13
Citas pārējās saistības		1 818	1 701
Kopā		409 700	329 326

22.1. Banknotes un monētas apgrozībā

Papildus bilancē uzrādītajām Latvijas Bankas emitētajām lata un eiro apgrozības monētām 2020. gada beigās apgrozībā bija arī eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas (kopējā nominālvērtība – 7034 tūkst. eiro; 2019. gada beigās – 6960 tūkst. eiro). Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 2.21. un 46. skaidrojumu).

Bilancē kā saistības 2020. gada un 2019. gada beigās nav uzrādītas emitētās lata naudas zīmes 95 600 tūkst. eiro apjomā (lata banknotes 35 791 tūkst. eiro apjomā un lata monētas 59 809 tūkst. eiro apjomā), kuru apmaiņas iespējamība ir zema (sk. arī 46. skaidrojumu).

22.2. Nodokļu saistības

2020. gada un 2019. gada beigās Latvijas Bankas nodokļu saistības bija šādas.

(tūkst. eiro)

	IIN	VSAOI un SN (darba devējs)	VSAOI un SN (darba ņēmējs)	NĪN	PVN	Pārējie nodokļi un nodevas	Kopā
Saistības 2018. gada 31. decembrī	–	–	–	–	65	1	66
2019. gadā							
Aprēķināts	3 076	3 941	1 843	225	1 349	1	10 435
Atlikto saistību palielinājums	–	101	–	–	–	–	101
Samaksāts	–3 076	–4 042	–1 843	–225	–1 401	–2	–10 589
Saistības 2019. gada 31. decembrī	–	–	–	–	13	–	13
2020. gadā							
Aprēķināts	2 999	3 764	1 790	220	1 156	3	9 932
Atlikto saistību palielinājums	–	40	–	–	–	–	40
Samaksāts	–2 999	–3 802	–1 789	–220	–1 154	–2	–9 966
Saistības 2020. gada 31. decembrī	–	2	1	–	15	1	19

Papildus šajā skaidrojumā uzrādītajiem nodokļu maksājumiem Latvijas Banka 2020. gadā valsts ieņēmumos ieskaitīja 2019. gadā gūtās peļņas daļu 70% apmērā, t.sk. maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu (2020. gadā – 19 009 tūkst. eiro; 2019. gadā – 10 196 tūkst. eiro; sk. arī 23. un 43. skaidrojumu). Latvijas Banka nav uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja.

23. KAPITĀLS UN REZERVES

(tūkst. eiro)

	Pamat- kapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvēr- tēšanas konts	Pārskata gada peļņa	Kapitāls un rezerves
2018. gada 31. decembrī	100 000	236 363	99 439	14 566	450 368
2019. gadā					
Tirās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzišanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	166 303	x	166 303
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-10 196	-10 196
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	4 370	x	-4 370	-
Pārskata gada peļņa	x	x	x	27 155	27 155
2019. gada 31. decembrī	100 000	240 733	265 742	27 155	633 630
2020. gadā					
Tirās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzišanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	152 131	x	152 131
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-19 009	-19 009
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	8 146	x	-8 146	-
Pārskata gada peļņa	x	x	x	26 646	26 646
2020. gada 31. decembrī	100 000	248 879	417 873	26 646	793 398

Latvijas Bankas kapitālu un rezerves veido pamatkapitāls, rezerves kapitāls, pārvērtēšanas konts, kā arī nesadalītā pārskata gada peļņa.

Tiesību akti nenosaka kapitāla pietiekamības prasības Latvijas Bankai, tomēr tās kapitāla apjomam jābūt atbilstošam, lai veicinātu uzticēšanos īstenojamajai monetārajai politikai un nodrošinātu Latvijas Bankas darbību un finansiālo neatkarību, īstenojot ECBS un ECB Statūtos un likumā "Par Latvijas Banku" noteiktos uzdevumus. Monetārās politikas īstenošana, kā arī pakļautība finanšu un darbības riskiem var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas ienākumus vai radīt zaudējumus, kas sedzami no Latvijas Bankas kapitāla un rezervēm.

Latvijas Bankas pamatkapitālu vēsturiski izveidojuši valsts piešķirtie līdzekļi, pārvedumi no rezerves kapitāla un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi.

Likums "Par Latvijas Banku" nosaka, ka Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, piemērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteikto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 50% apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas, kā arī to, ka Latvijas Bankas padomei, apstiprinot gada pārskatu, ir tiesības pieņemt lēmumu par maksājuma procentu apmēra samazināšanu par valsts kapitāla izmantošanu, ja tas nepieciešams Latvijas Bankas rezerves kapitāla palielināšanai saistībā ar finanšu riskiem, kuriem Latvijas Banka pakļauta tās uzdevumu izpildē. 2020. gada un 2019. gada beigās spēkā esošā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 20%. Tādējādi, ja Latvijas Bankas padome neņem citādi, valsts ieņēmumos 15 dienu laikā pēc tam, kad Latvijas Bankas padome apstiprinājusi 2020. gada pārskatu, ieskaitāmi 70% no Latvijas Bankas pārskata gadā gūtās peļņas jeb 18 652 tūkst. eiro.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai.

Pārvērtēšanas konts ietver finanšu instrumentu un zelta pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu. Grāmatvedības politika, kas saskaņota ar ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteiktajiem grāmatvedības pamatprincipiem un aprakstīta 2. skaidrojumā, nosaka, ka tikai pēc finanšu instrumenta atsavināšanas vai norēķinu veikšanas realizētie guvumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet nerealizētie guvumi – bilances posteņi "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve, jo tas veicina kapitāla saglabāšanu finanšu instrumentu cenu, procentu likmju un valūtas kursu pārmaiņu apstākļos.

Pārvērtēšanas konta pārmaiņas 2020. un 2019. gadā bija šādas.

	(tūkst. eiro)				
	2020	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Reali- zēšana	2019
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	33 451	–	1 619	–	31 832
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	131 683	28 642	11 622	–	91 419
Procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	–	296	–296	–62	62
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	252 739	6 299	128 005	–23 994	142 429
Kopā	417 873	35 237	140 950	–24 056	265 742

	2019	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Reali- zēšana	2018
Sākotnējais pārvērtēšanas konts	–	x	x	–2 859	2 859
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	31 832	–	3 020	–	28 812
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	91 419	145	45 994	–	45 280
Procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	62	431	–369	–	–
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	142 429	3 280	120 788	–4 127	22 488
Kopā	265 742	3 856	169 433	–6 986	99 439

Ievērojot ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteikto, 2014. gada 1. janvārī Latvijas Banka uzkrāto ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas rezultātu pārklasificēja uz sākotnējo pārvērtēšanas kontu. Sākotnējais pārvērtēšanas konts ietver arī pirms grāmatvedības politikas maiņas 2007. gada 1. janvārī uzkrāto finanšu instrumentu un zelta pārvērtēšanas rezultātu.

Sākotnējā pārvērtēšanas konta atlikumu atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, lai kompensētu mazākus ienākumus par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā atbilstoši koeficientiem, kurus saskaņā ar ECB Padomes lēmumiem piemēro prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā atlīdzināmās daļas korekcijas aprēķinam pirmos sešus gadus pēc NCB pievienošanās Eirosistēmai (sk. 33. skaidrojumu). Peļņas un zaudējumu aprēķinā atzīstamo summu attiecīgajā gadā aprēķina, reizinot sākotnējā pārvērtēšanas konta atlikumu 2014. gada 1. janvārī ar 33. skaidrojumā norādīto attiecīgā gada kompensācijas summas aprēķina koeficienta īpatsvaru šo koeficientu kopsummā pārejas periodā, kurā prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā korekciju summas tiek aprēķinātas. 2019. gadā beidzās minētais sešu gadu pēc Latvijas Bankas pievienošanās Eirosistēmai pārejas periods.

Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve izveidota, lai uzskaitītu SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu. SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu neatzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā.

24. ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI UN VALŪTAS MAIŅAS TAGADNES LĪGUMI

Lai pārvaldītu ar ieguldījumiem saistīto procentu likmju risku un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, valūtas, zelta un procentu likmju mijmaiņas līgumiem, vērtspapīru nākotnes darījumus un darījumus ar biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Šo darījumu līgumvērtība vai nosacītā vērtība un uzskaites vērtība 2020. gada un 2019. gada beigās bija šāda.

(tūkst. eiro)

	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Uzskaites vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	2 487 071	2 524 378	31 971	31 570	5 004	6 477
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	409 272	396 631	–	–	1 354	444
Vērtspapīru nākotnes darījumi	1 186 202	788 442	2 197	843	812	304
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	24 366	36 229	1	79	309	612
Kopā	x	x	34 169	32 492	7 479	7 837
Atvasinātie biržā netirgotie zelta mijmaiņas līgumi	321 995	279 031	330 139	289 043	322 104	279 419
Atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	912 276	1 374 836	x	x	x	x
Valūtas maiņas nākotnes līgumi	100 000	100 000	x	x	x	x

Atvasināto biržā netirgoto līgumu un valūtas maiņas tagadnes līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances postenī "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības" (sk. arī 14. un 22. skaidrojumu). Tā kā par atvasināto biržā tirgoto līgumu patiesās vērtības ikdienas pārmaiņām tiek veikts norēķins, tās uzrādītas kā pieprasījuma noguldījumi attiecīgajā bilances aktīvu postenī.

Lai samazinātu valūtas riska ierobežošanas izmaksas un paaugstinātu finanšu ieguldījumu ienesīgumu, Latvijas Banka izmanto zelta mijmaiņas līgumus (sk. arī 6. un 21. skaidrojumu).

NOZĪMĪGĀKIE RISKI UN TO PĀRVALDĪŠANAS PRINCIPI

25. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un darbības riski. Latvijas Banka risku pārvaldīšanu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politiku".

Risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā veic sistemātiska procesa ietvaros, identificējot, analizējot un novērtējot riskus, plānojot un īstenojot risku ierobežošanas pasākumus, pārtraugot un regulāri pārskatot riskus ar mērķi laikus apzināt, attiecīgi novērtēt un efektīvi pārvaldīt riskus, kuri var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātus, kā arī Latvijas Bankas spēju kvalitatīvi un efektīvi veikt normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, t.sk. piedalīties ECBS funkciju izpildes nodrošināšanā.

Risku pārvaldīšanas procesu organizē saskaņā ar starptautiskiem labās prakses principiem risku pārvaldīšanas jomā, ņemot vērā Latvijas Bankas mērķus un uzdevumus un ārējās vides norises, kā arī ievērojot ECB noteiktās prasības.

25.1. Finanšu riski

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks. Finanšu riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas finanšu stāvokli un darbības finanšu rezultātiem finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu vai darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Pārvaldot finanšu riskus, ievēro pieļaujamos finanšu risku veidus un to parametrus, kuru ietvaros ilgtermiņā nodrošina ieguldījumu vērtības saglabāšanu, nepieciešamās likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu.

Latvijas Banka ar tās ieguldījumiem saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību, kurā noteiktās ieguldījumu politikas galvenie principi izklāstīti 4. skaidrojumā. Ieguldījumi tiek pārvaldīti, tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Finanšu instrumentu ieguldījumu portfeļiem noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu atbilstību noteiktajām prasībām un, ja rodas novirzes no Latvijas Bankas padomes kārtībā noteiktā, informē par to Latvijas Bankas padomi un valdi.

Ieguldījumu, t.sk. ar tiem saistīto finanšu risku, pārvaldīšanai izveidotā Latvijas Bankas investīciju komiteja izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētākus finanšu risku limitus, kā arī pārrauga ārējo pārvaldītāju darbību. Latvijas Bankas investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē finanšu ieguldījumu portfeļu vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās finanšu tirgus attīstības prognozes, finanšu risku vadītāju ziņojumus, kā arī apstiprina ieguldījumu pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai. Tirgus operāciju pārvalde regulāri informē Latvijas Bankas padomi un valdi par ieguldījumu pārvaldīšanas rezultātiem.

VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Banka veic aktīvu iegādes saskaņā ar ECB Padomes lēmumiem. Latvijas Banka šīs iegādes veic un finanšu riskus pārvalda atbilstoši ECB Padomes pamatnostādņēm un Latvijas Bankas valdes pieņemtajai kārtībai. Finanšu riski, kas rodas monetārās politikas īstenošanas rezultātā, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

25.1.1. Tirgus risks

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Procentu likmju risku Latvijas Bankai rada ieguldījumi procentu likmju maiņai pakļautos parāda vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas iegādāti ieguldījumu pārvaldīšanas ietvaros. Latvijas Banka pārvalda procentu likmju risku, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteikto efektīvā procentu riska indeksu (*effective duration*) un pieļaujamo noviržu limitus.

Latvijas Bankas pakļautību valūtas riskam nosaka tās ieguldījumu struktūra. Latvijas Banka pārvalda valūtas risku, nosakot, ka neitrālais portfelis ir izteikts eiro, novēršot valūtas risku (izņemot zelta portfelis un kapitāla vērtspapīru portfelis, kurā ieguldījumi tiek veikti attiecīgajā akciju indeksā ietilpstošo akciju denominācijas valūtās) un izmantojot sekošanas novirzes (*tracking error*) limitus attiecībā pret atbilstošo neitrālo portfelis. Sekošanas novirzi aprēķina kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmo gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļos, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un kapitāla vērtspapīru portfelī iekļauto ieguldījumu (sk. 4. skaidrojumu) kopējais tirgus risks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo sekošanas novirzi. Sekošanas novirze 2020. un 2019. gadā atspoguļota 28. skaidrojumā.

Kapitāla vērtspapīru portfelis pakļauts tirgus cenu riskam (riskam, ka cenu pārmaiņu gadījumā ieguldījuma vērtība var samazināties). Tā kā kapitāla vērtspapīru portfelim ir augsta diversifikācijas pakāpe, tas galvenokārt pakļauts sistēmisku akciju cenu svārstību riskam.

Ieguldījumu portfeļu, izņemot piesaistīto ieguldījumu portfelis, kapitāla vērtspapīru portfelis un zelta portfelis, neitrālā portfeļa valūta ir eiro. Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai. Novirzes no neitrālā portfeļa valūtas struktūras rada atklāto valūtas pozīciju. Lai panāktu atklāto valūtas pozīciju atbilstību limitiem, Latvijas Banka ierobežo valūtas risku, izmantojot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu portfeļu efektīvā procentu likmju riska indeksa, sekošanas novirzes un atklāto valūtas pozīciju atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai un attiecīgajiem Latvijas Bankas investīciju komitejas lēmumiem.

Latvijas Bankas pakļautība tirgus riskam (stāvoklis 2020. gada un 2019. gada beigās) atspoguļota 26.–28. skaidrojumā.

25.1.2. Kredītrisks

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu finanšu instrumentos, kā arī monetārās politikas operāciju rezultātā. Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu finanšu instrumentos saistīto kredītrisku, nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredītkvalitāti. Kredītkvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moodys Investors Service*, *Standard & Poor's* un *DBRS* noteiktajiem kredītreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru nākotnes darījumi daļēji nodrošināti ar īstermiņa finanšu instrumentiem. Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz biržā netirgoto atvasināto finanšu instrumentu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem Starptautiskās Mijmaiņas darījumu un atvasināto finanšu instrumentu asociācijas (*International Swaps and Derivatives Association, Inc.*; ISDA) standartizētos līgumus (*ISDA Master Agreement*) un to pielikumus par finanšu nodrošinājumu (*Credit Support Annex*). Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz vērtspapīra pārdošanas ar atpirkšanu un vērtspapīra pirkšanas ar atpārdošanu līgumu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem Vērtspapīru un finanšu tirgu asociācijas (*Securities Industry and Financial Markets Association*; SIFMA) un Starptautiskās kapitāla tirgus asociācijas (*International Capital Market Association*; ICMA) standartizētos līgumus (*Global Master Repurchase Agreement*), bet ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu

ārējie pārvaldītāji slēdz ar darījuma partneriem *Treasury Market Practices Group* (TMPG) standartizētos līgumus (*Master Securities Forward Transaction Agreement*). Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ieguldījumiem saistīto kredītrisku, Tirdzniecības operāciju pārvaldes Riska vadības daļa uzrauga esošā kredītriska atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai.

Kredītiestādēm 2020. un 2019. gadā izsniegtie aizdevumi monetārās politikas operāciju rezultātā bija nodrošināti ar vērtspapīru ķīlu atbilstoši ECB noteiktajām prasībām. Tirdzniecības operāciju pārvalde regulāri kontrolē attiecīgo aizdevumu nodrošinājuma pietiekamību un tā atbilstību ECB noteiktajām prasībām, kā arī uztur Latvijas Republikā emitēto un glabāto monetārās politikas operācijās izmantojamo atbilstošo vērtspapīru sarakstu.

Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2020. gada un 2019. gada beigās) atspoguļota 30.–32. skaidrojumā.

25.1.3. Likviditātes risks

Likviditātes risks raksturo nespēju īsā laikā un par konkurējošu tirdzniecības cenu atsavināt ieguldījumus. Līdz ar Latvijas dalību eiro zonā ir būtiski mazinājusies likviditātes nepieciešamība, kā arī risks, kas izriet no nespējas laikus izpildīt saistības. Īstenojot ieguldījumu stratēģiju, Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, noteiktu ieguldījumu apjomu izvietojot likvīdos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētos parāda vērtspapīros, īsternīnā noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās un citos finanšu instrumentos. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2020. gada un 2019. gada beigās atspoguļota 29. skaidrojumā.

Likviditātes risku var ierobežot, diversificējot ieguldījumus. Tāpēc Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, nosakot ierobežojumus maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam.

25.2. Darbības riski

Darbības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt efektīvu procesa vai projekta kvalitatīva rezultāta sasniegšanu noteiktajā laikā, kā arī procesa nepārtrauktu, atbilstošu un drošu izpildi, mazinot tādu iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas spēju veikt tās uzdevumus, reputāciju vai finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātiem, kuru var radīt Latvijas Bankas procesu neatbilstoša vai kļūdaina izpilde, darbinieka darbība vai bezdarbība, vai darbinieka nepieejamība, Latvijas Bankas informācijas sistēmas, informācijas sistēmu infrastruktūras vai pārējās Latvijas Bankas infrastruktūras neatbilstoša darbība vai nepieejamība vai ārējie apstākļi.

Latvijas Banka darbības riskus pārvalda vienotā darbības risku pārvaldīšanas ietvarā, kur būtiskākie no darbības riskiem ir atbilstības riski (t.sk. interešu konflikta novēršanas, pretkorupcijas kontroles, fizisko personu datu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un darba vides aizsardzības nodrošināšanas jomās), darbības nepārtrauktības riski, fiziskās drošības riski, informācijas drošības riski un informācijas sistēmu, t.sk. kiberdrošības, riski.

Darbības riskus Latvijas Bankā pārvalda procesos un projektos, klasificējot procesus un riskus, novērtējot risku ietekmi uz procesa vai projekta rezultātu un atkarībā no procesu un risku klasifikācijas nosakot un īstenojot piemērotāko rīcību, lai nodrošinātu atbilstošu risku pārvaldīšanu. Darbības risku vadības pārvalde uztur vienotu darbības risku pārvaldīšanas ietvaru, organizē darbības risku pārvaldīšanas procesu un incidentu pārvaldīšanu, kā arī regulāri sniedz informāciju par darbības risku pārvaldīšanu atbilstoši Latvijas Bankas tiesību aktos noteiktajam. Pilnveidotais risku pārvaldīšanas process balstās uz labāko praksi risku pārvaldīšanas jomā un koncentrē darbības risku pārvaldīšanai paredzētos resursus, tādējādi veidojot efektīvāku šā procesa pārvaldīšanas modeli. 2020. gadā darbības risku pārvaldīšanu pārraudzīja Latvijas Bankas darbības risku pārraudzības komiteja.

Atbilstības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt Latvijas Bankas darbības atbilstību tiesību aktu prasībām.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz kritisko procesu izpildi, kuru pārtraukšana var izraisīt negatīvas sekas Latvijas finanšu sistēmai vai negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu, t.sk. nodrošinot kritisko procesu nepārtrauktu izpildi vai atjaunošanu pēc iespējas īsākā laikā un pilnā apjomā to izpildes traucējumu vai pārtraukumu gadījumos, kā arī incidentu efektīvu pārvaldīšanu.

Fiziskās drošības riskus, t.sk. ar ugunsdrošību un civilo aizsardzību saistītus riskus, pārvalda ar mērķi nodrošināt personu, Latvijas Bankas objektu, vērtību pārvaldījumu un Latvijas Bankas rīkotu pasākumu fizisko drošību, prioritāru uzmanību pievēršot personu dzīvības un veselības aizsardzībai.

Informācijas drošības riskus pārvalda ar mērķi nepieļaut aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu vai izmantošanu, klasificējot informāciju pēc tās konfidencialitātes un atbilstoši to aizsargājot, vienlaikus rūpējoties, lai aizsardzības pasākumi Latvijas Banku nekavētu laikus sniegt neklasificētu informāciju tās sadarbības partneriem un sabiedrībai.

Informācijas sistēmu, t.sk. kiberdrošības, riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas informācijas sistēmu un infrastruktūras pieejamību, drošību un integritāti. Latvijas Bankā informācijas sistēmas klasificē, ņemot vērā to nozīmīgumu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanā un tajās apstrādājamo datu konfidencialitātes, integritātes un pieejamības prasības un nosakot katram klasifikācijas līmenim atbilstošu fizisko un loģisko aizsardzību.

Latvijas Bankā nodrošina darbinieku izglītošanu risku pārvaldīšanas jomā, t.sk. nolūkā uzturēt atbilstošas darbinieku zināšanas un prasmes, un regulāri rīko mācības un testus.

Darbības risku ierobežošanas pasākumu ietvaros Latvijas Banka ir apdrošināta pret noteiktu darbības risku iespējamām sekām.

2020. gadā darbības risku pārvaldīšanas jomā galvenā uzmanība bija pievērsta ar Covid-19 pandēmiju, kā arī attālināto darbu saistīto risku pārvaldīšanai. 2020. gadā darbības riski tika atbilstoši pārvaldīti, un īstenojamie risku ierobežošanas pasākumi ierobežo šos riskus līdz pieļaujamam līmenim.

26. VALŪTU STRUKTŪRA

(tūkst. eiro)

	EUR	USD	CAD	GBP	Zelts	Pārējie	Kopā
2020. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	18 443 448	3 400 387	367 842	348 093	330 139	155 833	23 045 742
Kopā pasīvi	21 108 390	1 445 139	337 486	127 662	–	27 065	23 045 742
Bilances tīrā pozīcija	–2 664 942	1 955 248	30 356	220 431	330 139	128 768	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	1 842 451	–1 575 561	–10 287	–195 983	–	–33 930	26 690
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–822 491	379 687	20 069	24 448	330 139	94 838	26 690
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–3.5	1.6	0.1	0.1	1.4	0.4	0.1
2019. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	14 338 668	3 264 840	386 768	360 716	289 043	105 474	18 745 509
Kopā pasīvi	16 986 997	1 274 718	346 416	109 526	–	27 852	18 745 509
Bilances tīrā pozīcija	–2 648 329	1 990 122	40 352	251 190	289 043	77 622	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	2 131 383	–1 811 033	–28 960	–235 321	–	–31 414	24 655
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–516 946	179 089	11 392	15 869	289 043	46 208	24 655
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–2.8	1.0	0.1	0.1	1.5	0.2	0.1

27. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumus un vērtspapīru nākotnes darījumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Tabulā iekļautie un procentu likmju maiņai pakļautie posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procentiem	Kopā
2020. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	330 139	330 139
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	201 815	163 406	119 098	653 618	2 137 144	695 699	3 970 780
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	–	–	95 974	112 328	115 143	10 261	333 706
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	–	–	205	6 908	97 408	14 622	119 143
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	1 260 000	–	–	–	1 260 000
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	–	–	–	–	–	120	120
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	–	–	247 995	193 961	10 687 484	–	11 129 440
Eirosistēmas iekšējās prasības	–	–	–	–	–	5 673 974	5 673 974
Pārējie aktīvi	192	4	1 433	4 029	86 166	136 616	228 440
Kopā aktīvi	202 007	163 410	1 724 705	970 844	13 123 345	6 861 431	23 045 742
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	5 142 726	5 142 726
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	6 053 812	–	–	–	–	–	6 053 812
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas kredītiestādēm	574 869	–	–	–	–	2 877	577 746
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	3 012 014	–	–	–	–	–	3 012 014
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	232 019	–	–	–	–	6 718	238 737
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	615 986	–	–	–	–	–	615 986
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1 364 010	–	–	–	–	–	1 364 010
Eirosistēmas iekšējās saistības	4 809 553	–	–	–	–	28 060	4 837 613
Pārējās saistības	463	–	–	–	–	409 237	409 700
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	793 398	793 398
Kopā pasīvi	16 662 726	–	–	–	–	6 383 016	23 045 742
Bilances tīrā pozīcija	–16 460 719	163 410	1 724 705	970 844	13 123 345	478 415	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	3 464 812	16 299	417 896	4 700	789 748	–	4 693 455
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	4 201 209	31 782	60 328	98 688	274 758	–	4 666 765
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–17 197 116	147 927	2 082 273	876 856	13 638 335	478 415	26 690

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procentiem	Kopā
2019. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	289 043	289 043
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	31 972	24 540	125 046	746 551	2 315 288	445 575	3 688 972
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	–	–	148 724	158 393	148 076	5 222	460 415
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	–	–	134	6 061	78 120	5 824	90 139
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	–	12 250	–	–	12 250
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	–	–	–	–	–	8	8
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	–	–	–	185 186	8 535 951	–	8 721 137
Eirosistēmas iekšējās prasības	–	–	–	–	–	5 277 483	5 277 483
Pārējie aktīvi	146	–	1 860	5 013	79 906	119 137	206 062
Kopā aktīvi	32 118	24 540	275 764	1 113 454	11 157 341	6 142 292	18 745 509
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	4 666 799	4 666 799
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 660 676	–	–	–	–	–	5 660 676
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	11 871	–	–	–	–	–	11 871
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	1 506 709	–	–	–	–	–	1 506 709
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	306 204	–	–	–	–	1 035	307 239
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	153 351	–	–	–	–	–	153 351
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1 642 368	–	–	–	–	–	1 642 368
Eirosistēmas iekšējās saistības	3 833 540	–	–	–	–	–	3 833 540
Pārējās saistības	3 016	–	–	–	–	326 310	329 326
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	633 630	633 630
Kopā pasīvi	13 117 735	–	–	–	–	5 627 774	18 745 509
Bilances tīrā pozīcija	–13 085 617	24 540	275 764	1 113 454	11 157 341	514 518	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	3 700 161	7 922	637 084	23 431	807 984	–	5 176 582
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	4 495 103	130 374	93 564	101 122	331 764	–	5 151 927
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–13 880 559	–97 912	819 284	1 035 763	11 633 561	514 518	24 655

28. SEKOŠANAS NOVIRZE

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļos, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un kapitāla vērtspapīru portfeļi iekļauto ieguldījumu pakļautību kopējam tirgus riskam un kredītriskam raksturo sekošanas novirze, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi (sk. arī 25.1. skaidrojumu). 2020. gada un 2019. gada beigās faktiskā (*ex post*) sekošanas novirze bija šāda.

	2020	2019
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	89	30
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	159	75
Kapitāla vērtspapīru portfelis	17	22

Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze kapitāla vērtspapīru portfeļi gada laikā nepārsniedz 30 bāzes punktu, un šā ierobežojuma izpildē kontrolē attiecīgais ārējais pārvaldītājs. Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļos un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos gada laikā bija šādos bāzes punktu intervālos.

	Uzskaites vērtība (gada beigās; tūkst. eiro)	Paredzamā sekošanas novirze (darbadienu skaits)				
		10–39	40–69	70–99	100–139	140–179
2020. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	3 445 980	51	106	45	23	26
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 211 775	49	8	146	48	–
2019. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	3 535 151	250	–	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 175 059	166	84	–	–	–

29. LIKVIDITĀTES STRUKTŪRA

Likviditātes struktūrā aktīvu posteņi uzrādīti atkarībā no Latvijas Bankas spējas tos pārvērst naudā. Saistību posteņi uzrādīti pēc to gaidāmā dzēšanas termiņa.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2020. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	330 139	–	–	330 139
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	3 970 780	–	–	3 970 780
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	333 706	–	–	333 706
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	119 143	–	–	119 143
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	1 260 000	–	1 260 000
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	120	–	–	120
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	10 961 267	168 173	–	11 129 440
Eirosistēmas iekšējās prasības	4 910	–	5 669 064	5 673 974
Pārējie aktīvi	155 126	–	73 314	228 440
Kopā aktīvi	15 875 191	1 428 173	5 742 378	23 045 742
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	5 142 726	5 142 726
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	6 053 812	–	–	6 053 812
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	577 746	–	–	577 746
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	3 012 014	–	–	3 012 014
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	238 737	–	–	238 737
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	615 986	–	–	615 986
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1 364 010	–	–	1 364 010
Eirosistēmas iekšējās saistības	4 837 613	–	–	4 837 613
Pārējās saistības	304 655	–	105 045	409 700
Kopā saistības	17 004 573	–	5 247 771	22 252 344
Bilances tīrā pozīcija	–1 129 382	1 428 173	494 607	x

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2019. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	289 043	–	–	289 043
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	3 688 972	–	–	3 688 972
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	460 415	–	–	460 415
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	90 139	–	–	90 139
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	12 250	–	12 250
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	8	–	–	8
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	8 553 038	168 099	–	8 721 137
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 614	–	5 271 869	5 277 483
Pārējie aktīvi	132 709	–	73 353	206 062
Kopā aktīvi	13 219 938	180 349	5 345 222	18 745 509
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	4 666 799	4 666 799
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 660 676	–	–	5 660 676
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	11 871	–	–	11 871
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	1 506 709	–	–	1 506 709
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	307 239	–	–	307 239
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	153 351	–	–	153 351
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1 642 368	–	–	1 642 368
Eirosistēmas iekšējās saistības	3 833 540	–	–	3 833 540
Pārējās saistības	223 228	–	106 098	329 326
Kopā saistības	13 338 982	–	4 772 897	18 111 879
Bilances tīrā pozīcija	–119 044	180 349	572 325	x

30. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2020	2019	2020	2019
Ieguldījumu operācijas	5 927 237	5 665 880	25.7	30.2
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	2 726 649	2 480 997	11.7	13.2
Citas finanšu institūcijas	1 474 111	1 744 598	6.4	9.3
Centrālās bankas un kredītiestādes	710 982	638 498	3.1	3.4
Nefinanšu sabiedrības	519 143	246 393	2.3	1.3
Starptautiskās institūcijas	275 804	315 024	1.2	1.7
Vietējās valdības	219 950	218 538	1.0	1.2
Neklasificēti aktīvi	598	21 832	0	0.1
Monētārās politikas operācijas	11 342 251	7 715 721	49.2	41.2
Starptautiskās institūcijas	7 461 626	4 857 749	32.4	25.9
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	2 620 625	2 845 722	11.3	15.2
Kredītiestādes	1 260 000	12 250	5.5	0.1
Pārējās operācijas	5 776 254	5 363 908	25.1	28.6
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 673 974	5 277 483	24.6	28.2
Starptautiskās institūcijas	62 266	45 922	0.3	0.2
Neklasificēti aktīvi	40 014	40 503	0.2	0.2
Kopā	23 045 742	18 745 509	100.0	100.0

31. AKTĪVU DALĪJUMS PĒC TO ATRAŠANĀS VAI DARĪJUMA PARTNERA REZIDENCES VIETAS

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2020	2019	2020	2019
Ieguldījumu operācijas	5 927 237	5 665 880	25.7	30.2
ASV	2 293 603	2 106 897	9.9	11.1
Eiro zonas valstis	1 441 336	1 517 175	6.2	8.1
Apvienotā Karaliste	707 186	658 809	3.1	3.5
Kanāda	669 855	595 578	2.9	3.2
Starptautiskās institūcijas	275 804	315 024	1.2	1.7
Pārējās ES valstis	165 045	128 087	0.7	0.7
Japāna	152 276	86 384	0.7	0.5
Pārējās valstis	222 132	257 926	1.0	1.4
Monētārās politikas operācijas	11 342 251	7 715 721	49.2	41.2
Starptautiskās institūcijas	7 461 626	4 857 749	32.4	25.9
Eiro zonas valstis	3 880 625	2 857 972	16.8	15.3
Pārējās operācijas	5 776 254	5 363 908	25.1	28.6
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 673 974	5 277 483	24.6	28.2
Starptautiskās institūcijas	62 266	45 922	0.3	0.2
Neklasificēti aktīvi	40 014	40 503	0.2	0.2
Kopā	23 045 742	18 745 509	100.0	100.0

32. AKTĪVI KREDĪTREITINGU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2020	2019	2020	2019
Ieguldījumu operācijas	5 927 237	5 665 880	25.7	30.2
AAA	3 203 434	1 884 377	13.8	10.1
AA	1 288 025	2 706 229	5.6	14.4
A	495 629	403 832	2.2	2.2
BBB	367 665	378 991	1.6	2.0
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	1 944	4 260	0	0
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	570 540	288 191	2.5	1.5
Monētārās politikas operācijas	11 342 251	7 715 721	49.2	41.2
AAA	5 983 541	4 837 585	25.9	25.8
AA	1 478 085	1 401 603	6.4	7.5
A	2 620 625	1 464 283	11.4	7.8
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	1 260 000	12 250	5.5	0.1
Pārējās operācijas	5 776 254	5 363 908	25.1	28.6
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 673 974	5 277 483	24.6	28.2
Neklasificēti aktīvi	66 530	48 843	0.3	0.2
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	35 750	37 582	0.2	0.2
Kopā	23 045 742	18 745 509	100.0	100.0

Tabulā atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru un vērtspapīru emitentu kredītreitingiem, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Standard & Poor's Moody's Investors Service* un DBRS piešķirtajiem novērtējumiem. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredītspējas novērtējums, kas liecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredītspēju kā ļoti labu, "A" – kā labu, "BBB" – kā vidēju un tiek uzskatīts par zemāko investīciju līmeņa novērtējumu.

Aktīvus bez darījuma partnera kredītreitinga galvenokārt veido ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās ar Latvijas kredītiestādēm iegādātie vērtspapīri. Kredītriskam nepakļautos aktīvus galvenokārt veido kapitāla vērtspapīru portfeļa vērtspapīri, līdzdalība SNB kapitālā, pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi.

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINA SKAIDROJUMI

33. TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Procentu ienākumi	190 313	198 804
Procenti par ieguldījumiem	105 848	127 405
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	16 662	7 689
Procenti par monetārās politikas operācijām	67 803	63 710
Procentu izdevumi	-50 776	-102 858
Procenti par ieguldījumiem	-40 021	-100 505
Procenti par monetārās politikas operācijām	-10 755	-2 353
Tīrie procentu ienākumi	139 537	95 946

Tiros procentu ienākumus galvenokārt veidoja ienākumi no parāda vērtspapīriem ieguldījumu operāciju rezultātā, kā arī procenti par monetārās politikas operācijām. Tīrie procentu ienākumi 2020. gadā bija par 43 591 tūkst. eiro lielāki nekā 2019. gadā. To galvenokārt ietekmēja procentu ienākumu un izdevumu par ieguldījumiem samazinājums.

Procentu ienākumu par ieguldījumiem samazinājumu 2020. gadā noteica zemākas vidējās vērtspapīru ienesīguma likmes. Procentu izdevumu par ieguldījumiem samazinājumu noteica valūtas riska ierobežošanas izmaksu samazinājums, ASV un Kanādas dolāra naudas tirgus procentu likmēm sarūkot straujāk par eiro naudas tirgus procentu likmēm.

Procentu ienākumu par pieņemtajiem noguldījumiem pieaugumu 2020. gadā noteica lielāki saņemtie negatīvie procenti par valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem. Procentu par noguldījumiem piemērošanu nosaka ECB 2019. gada 9. aprīļa Pamatnostādne (ES) 2019/671 par nacionālo centrālo banku iekšzemes aktīvu un pasīvu pārvaldības operācijām (pārstrādāta versija) (ECB/2019/7).

Procentu ienākumu par monetārās politikas operācijām pieaugumu 2020. gadā noteica VSAIP un PĀAIP apjoma palielināšana. Procentu izdevumu par monetārās politikas operācijām pieaugumu 2020. gadā galvenokārt noteica ITRMO III izsniegšana un lielāki VSAIP un PĀAIP negatīvie procenti. Procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām tiek atlīdzināti, piemērojot ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi, un ietver ienākumus par ECB nodotajām ārējām rezervēm un prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā un izdevumus par saistībām par TARGET2 sistēmas norēķiniem. ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likme 2020. un 2019. gadā bija 0%, tāpēc Latvijas Bankai nebija šādu procentu ienākumu un procentu izdevumu.

Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu par monetāro ienākumu pārdali pirmos sešus gadus pēc eiro ieviešanas eiro zonas NCB prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā atlīdzināmā daļa tiek samazināta saskaņā ar noteiktu koeficientu, lai novērstu nozīmīgas šo NCB ienākumu svārstības. Latvijas Bankas prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā atlīdzināmās daļas samazinājuma korekcija beidzās 2019. gadā un sešu gadu periodā bija šāda.

Pārskata gads	Koeficients (%)
2014	100.00000
2015	86.06735
2016	70.13472
2017	53.34835
2018	35.98237
2019	18.17225
2020	–

34. REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Parāda vērtspapīri	32 252	54 186
Atvasinātie finanšu instrumenti	11 392	–19 903
Valūtas maiņas darījumi	827	11 970
Kopā	44 471	46 253

Parāda vērtspapīru atsavināšanas rezultāts bija par 21 934 tūkst. eiro mazāks nekā 2019. gadā, un to galvenokārt noteica vērtspapīru atsavināšana ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli 2019. gadā.

Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts bija par 31 295 tūkst. eiro lielāks nekā 2019. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar biržā tirgoto procentu likmju nākotnes līgumu pozitīvo rezultātu, ko ietekmēja procentu likmju kritums 2020. gadā, kā arī ar valūtas riska ierobežošanas nolūkā slēgto biržā tirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu pozitīvo rezultātu, ko ietekmēja ASV dolāra kursa samazināšanās attiecībā pret eiro. Valūtas riska ierobežošanas nolūkā slēgto biržā tirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu pozitīvo rezultātu līdzvērtīgā apjomā kompensē pret ārvalstu valūtas risku ierobežoto bilances posteņu negatīvais pārvērtēšanas rezultāts.

2019. gadā valūtas maiņas darījumu realizētie guvumi ietvēra arī sākotnējā pārvērtēšanas konta atzīšanu peļņas un zaudējumu aprēķinā (sk. arī 23. skaidrojumu). 2020. gadā mazākus valūtas maiņas darījumu realizētos guvumus ietekmēja ASV dolāra kursa samazināšanās attiecībā pret eiro.

35. FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTA ATZĪŠANA PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINĀ

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Ārvalstu valūtas pozīcijas	-28 642	-145
Vērtspapīri	-6 299	-3 280
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	-296	-431
Kopā	-35 237	-3 856

Atsevišķu parāda vērtspapīru, ārvalstu valūtas pozīciju un procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts 2020. gada un 2019. gada beigās bija negatīvs, un tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā. 2020. gada un 2019. gada beigās kapitāla vērtspapīru portfeļa kopējais pārvērtēšanas rezultāts bija pozitīvs, un tas atzīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts. Savukārt parāda vērtspapīru, ārvalstu valūtas pozīciju un procentu likmju mijmaiņas līgumu pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā vērtspapīru un ārvalstu valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezerve (sk. arī 23. skaidrojumu).

Ārvalstu valūtas pozīciju negatīvā pārvērtēšanas rezultāta pieaugums saistīts ar ASV dolāra atklātās valūtas pozīcijas palielināšanos, kā arī ar ASV dolāra kursa samazināšanos attiecībā pret eiro.

36. UZKRĀJUMI TIRGUS RISKAM UN KREDĪTRISKAM

Latvijas Bankas finanšu riskus galvenokārt nosaka tās ieguldījumi finanšu instrumentos un ar Latvijas Bankas dalību Eirosistēmā saistītā vienotās monetārās politikas operāciju īstenošana un saistīto risku un finanšu rezultātu pārdale. Latvijas Bankas finanšu aktīvi galvenokārt pakļauti tirgus riskam un kredītriskam.

Latvijas Bankas finanšu risku apjomu monetārās politikas operācijām un ieguldījumu portfeļu kredītriskam nosaka saskaņā ar ECB pieņemto vienoto Eirosistēmas finanšu risku novērtēšanas metodiku, savukārt ieguldījumu portfeļu tirgus riskam – saskaņā ar Latvijas Bankas lietotajā finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantoto risku novērtēšanas metodiku, abos gadījumos izmantojot paredzamā deficīta rādītāju (*Expected Shortfall*) ar 99% ticamības līmeni viena gada perspektīvā, kas raksturo zaudējumu apmēru, ko nosaka 1% nelabvēlīgāko simulēto ienesīguma scenāriju vidējā vērtība. Nosakot finanšu risku apjomu, tiek ņemti vērā dažādi tirgus riska un kredītriska faktori, Eirosistēmas/ECBS Riska vadības komitejas noteiktie un finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantotie pieņēmumi, kā arī izmantoti vēsturiskie dati par nelabvēlīgu finanšu tirgus faktoru attīstību (piemēram, procentu likmju kāpums, procentu likmju starpības palielināšanās, eiro kursa kāpums un kredītreitingu samazināšanās).

Latvijas Banka 2020. gadā pilnveidoja finanšu risku apjoma novērtēšanas metodiku, tādējādi visiem ieguldījumu portfeļiem tirgus risks novērtēts, izmantojot paredzamā deficīta rādītāju (*Expected Shortfall*) ar 99% ticamības līmeni viena gada perspektīvā. 2019. gadā šī novērtēšanas metodika tika piemērota tikai zelta portfelim, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim un kapitāla vērtspapīru portfelim, bet pārējiem ieguldījumu portfeļiem finanšu riski uzkrājumu mērķa apjoma noteikšanai tika novērtēti atbilstoši ieguldījumu portfeļu vērtības pārmaiņām, procentu likmēm palielinoties par 100 bāzes punktiem. Ja Latvijas Banka piemērotu līdzšinējo metodiku, novērtētais uzkrājumu mērķa apjoms 2020. gadā būtu 460.0 milj. eiro (2019. gadā – 310.0 milj. eiro). Sākot ar 2020. gadu, vairs netiek atsevišķi aprēķināts novērtētais uzkrājumu mērķa apjoms, jo tas atbilst finanšu risku apjomam.

Finanšu risku apjoms 2020. gadā noteikts 771.9 milj. eiro (2019. gadā – 501.1 milj. eiro). Finanšu risku apjoma pieaugumu 2020. gadā noteica Covid-19 pandēmijas izraisītās finanšu tirgus svārstības un kapitāla vērtspapīru portfeļa un monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru apjoma pieaugums.

Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam veido ilgākā laikposmā 25–75% apmērā no kopējā peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertā attiecīgā gada pozitīvā finanšu rezultāta pirms uzkrājumu finanšu riskiem veidošanas, nepārsniedzot finanšu risku apjomu. Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam izmanto, ja īstenojas finanšu riski un to negatīvo ietekmi nesedz citi ienākumi vai arī šo uzkrājumu atlikums būtiski pārsniedz finanšu risku apjomu un šim pārsniegumam ir pastāvīgs raksturs.

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Finanšu risku apjoms	771 900	501 100
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	281 723	203 900
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam pret finanšu risku apjomu (%)	36	41

Balstoties uz minēto risku novērtējumu, Latvijas Bankas padome nolēma 2020. gadā izveidot papildu uzkrājumus 78 181 tūkst. eiro apjomā atbilstoši iepriekš minētajā politikā noteiktajam procentam no kopējā peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertā pozitīvā finanšu rezultāta pirms uzkrājumu finanšu riskiem veidošanas (2019. gadā uzkrājumi tika palielināti par 80 218 tūkst. eiro). Papildus tam tika samazināti uzkrājumi saistībā ar Eurosistēmas monetārās politikas operāciju kredītrisku 358 tūkst. eiro apjomā (2019. gadā tika samazināti uzkrājumi 288 tūkst. eiro apjomā), tādējādi kopējam uzkrājumu atlikumam 2020. gada beigās sasniedzot 281 723 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 203 900 tūkst. eiro).

37. IENĀKUMI NO KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRIEM UN LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ

Ienākumi no līdzdalības kapitālā ietver saņemtās dividendes no līdzdalības SNB kapitālā (2020. gadā dividendes no līdzdalības SNB kapitālā netika izmaksātas; 2019. gadā – 322 tūkst. eiro; sk. arī 14.2. skaidrojumu), kā arī ienākumus no ECB starpperioda peļņas sadales par pārskata gadu un atlikušās iepriekšējā gadā gūtās ECB peļņas sadales un realizētos guvumus no līdzdalības ECB kapitālā samazinājuma (sk. 13.1. skaidrojumu) 9616 tūkst. eiro apjomā (2019. gadā 9910 tūkst. eiro; sk. arī 2.26. skaidrojumu).

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem ietver kapitāla vērtspapīru portfeļa uzkrātās un saņemtās dividendes 8989 tūkst. eiro apjomā (2019. gadā – 4652 tūkst. eiro). Ienākumu pieaugumu nodrošināja lielākas dividendes sakarā ar kapitāla vērtspapīru portfeļa pieaugumu.

38. TĪRAIS MONETĀRO IENĀKUMU PĀRDALES REZULTĀTS

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Iemaksātie monetārie ienākumi	-44 679	-51 356
Saņemtie monetārie ienākumi	16 978	44 555
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	-27 701	-6 801

Tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta samazinājumu noteica mazāki saņemtie monetārie ienākumi galvenokārt sakarā ar ECB Padomes lēmumiem par labvēlīgāku nosacījumu piemērošanu ITRMO III, kā arī ar monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru dzēšanu tajās aktīvu iegādes programmās, kuru īstenošana pārtraukta.

39. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Numismātikas produktu pārdošanas ienākumi	613	675
Pārējie bankas darbības ienākumi	655	625
Kopā	1 268	1 300

40. DARBA SAMAKSA, SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI UN SOLIDARITĀTES NODOKLIS

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Darba samaksa		
Atlīdzība par padomes un valdes locekļu pienākumu pildīšanu	-855	-984
Pārējo darbinieku atlīdzība	-16 012	-16 676
Kopā darba samaksa	-16 867	-17 660
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-3 764	-3 941
Kopā darba samaksa, sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-20 631	-21 601

2020. gada beigās Latvijas Bankā bija 421 darbinieks (2019. gada beigās – 479 darbinieki). 2020. gadā tas atbilda 425 pilna laika ekvivalentiem (2019. gadā – 465 pilna laika ekvivalentiem). Darbinieku samazinājums

galvenokārt saistīts ar īstenotajiem darbības efektivitātes uzlabošanas pasākumiem, t.sk. ar Rīgas filiāles naudas apstrādes iekārtu modernizāciju un Latvijas Bankas Liepājas filiāles slēgšanu 2020. gada 30. janvārī, kā arī ar pārmaiņām citu funkciju izpildē.

41. NAUDAS ZĪMJU IEGĀDES IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Banknošu iegāde	-1 229	-1 140
Kolekcijas monētu iegāde	-188	-363
Apgrozības monētu iegāde	-129	-288
Kopā	-1 546	-1 791

42. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana	-4 023	-3 850
Komunālie pakalpojumi	-547	-734
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	-436	-621
Risku apdrošināšana	-254	-217
Sabiedrības informēšana	-231	-245
Nekustamā īpašuma nodoklis	-220	-226
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	-168	-183
Mazvērtīgā inventāra iegāde	-94	-225
Personāla profesionālā pilnveide	-85	-225
Dienesta komandējumi	-66	-462
Pasākumu nodrošināšana	-32	-151
Transportlīdzekļu nodrošināšana	-30	-53
Materiālo vērtību atsavināšana	-30	-1 695
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	-478	-338
Kopā	-6 694	-9 225

Citi pārējie bankas darbības izdevumi ietver arī atlīdzību SIA "ERNST & YOUNG BALTIC" par Latvijas Bankas 2020. gada finanšu pārskatu revīziju 33 tūkst. eiro apjomā (2019. gadā "KPMG Baltics AS" – 29 tūkst. eiro). Materiālo vērtību atsavināšanas izdevumi 2019. gadā ietver Latvijas Bankas Liepājas filiāles ēkas kapitālo ieguldījumu atlikušās uzskaites vērtības norakstīšanu saistībā ar filiāles slēgšanu 1401 tūkst. eiro apjomā. Liepājas filiāles ēka tika nodota Latvijas Republikas Finanšu ministrijas valdījumā bez atlīdzības (sk. arī 43. skaidrojumu).

PĀRĒJIE FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

43. DARĪJUMI AR LATVIJAS VALDĪBU

Latvijas Banka, kuras kapitāls pilnībā pieder Latvijas valstij, veic darījumus ar Valsts kasi, darbojoties kā Latvijas valdības finanšu aģents. Šīs funkcijas ietvaros Latvijas Banka apkalpo Valsts kases kontus eiro un ārvalstu valūtās. Veicot šos darījumus, Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā. Valsts kases pieprasījuma noguldījumi tiek uzskaitīti bilances postenī "Saisības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem" un "Saisības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem".

Darījumos ar Valsts kasi izmantotās procentu likmes un valūtu kursi tiek noteikti atbilstoši tirgus procentu likmēm un valūtu kursiem un ievērojot ECB lēmumus. Komisijas maksa par darījumiem ar Valsts kasi netiek iekasēta.

Saskaņā ar ECB 2019. gada 9. aprīļa Pamatnostādni (ES) 2019/671 par nacionālo centrālo banku iekšzemes aktīvu un pasīvu pārvaldības operācijām (pārstrādāta versija) (ECB/2019/7) par Valsts kases noguldījumiem eiro līdz 200 milj. eiro apjomā Latvijas Banka piemēro eiro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indeksu EONIA (2020. gada un 2019. gada beigās tas bija negatīvs – attiecīgi –0.498% un –0.446%). Valsts kases norēķinu kontu eiro un ārvalstu valūtā atlikumu kopsummai, kas pārsniedz 200 milj. eiro, Latvijas Banka līdz 2019. gada 30. septembrim piemēroja ECB noguldījumu iespējas procentu likmi, bet no 2019. gada 1. oktobra – ECB noguldījumu iespējas procentu likmi vai eiro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indeksu EONIA atkarībā no tā, kurš bija zemāks (2020. gada un 2019. gada beigās ECB noguldījumu iespējas procentu likme bija negatīva –0.50%).

Latvijas Bankas prasību un saistību pret Latvijas valdību sadalījums 2020. gada un 2019. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Prasības		
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	2 596 790	1 447 653
Pārējie vērtspapīri	46 167	47 057
Uzkrātie procenti par parāda vērtspapīriem	18 614	17 485
Kopā prasības	2 661 571	1 512 195
Saistības		
Pieprasījuma noguldījumi eiro	1 588 192	442 044
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu valūtā	143 350	153 351
Nodokļu saistības	19	13
Kopā saistības	1 731 561	595 408

Latvijas Bankas ar Latvijas valdību saistītie ienākumi un izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas iepriekšējā gada peļņas daļa 2020. un 2019. gadā bija šāda (sk. arī 22.2. un 23. skaidrojumu).

	(tūkst. eiro)	
	2020	2019
Ienākumi (-)/izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa		
Procenti par parāda vērtspapīriem	-13 495	-10 381
Negatīvie procenti par valdības noguldījumiem	-10 400	-2 478
Nodokļu izdevumi	9 932	10 435
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	19 009	10 196
Nekustamā īpašuma atsavināšana	-	1 401
Kopā tīrie izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa	5 046	9 173

Nekustamā īpašuma atsavināšanas izdevumi ietver Latvijas Bankas Liepājas filiāles (lēmums par tās slēgšanu pieņemts 2019. gadā) nekustamā īpašuma nodošanu Latvijas Republikas Finanšu ministrijas valdījumā bez atlīdzības atbilstoši Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam.

44. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2020. gada beigās bija apgrūtināti Latvijas Bankas iegādātie parāda vērtspapīri, zelts un citi finanšu instrumenti, kuru tirgus vērtība bija 2 667 712 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 1 977 786 tūkst. eiro), lai nodrošinātu vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu, zelta mijmaiņas darījumu, biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes darījumu, biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes darījumu veikšanu un maksājumu sistēmu darbību. 2020. gada beigās apgrūtinātos aktīvus galvenokārt veidoja vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumos iesaistītie vērtspapīri 2 309 742 tūkst. eiro vērtībā (2019. gada beigās – 1 670 109 tūkst. eiro).

45. VĒRTSPAPĪRU AIZDOŠANAS DARĪJUMI

Latvijas Bankas uzdevumā tās aģenti automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas līgumu ietvaros veic vērtspapīru aizdošanas darījumus, aizdodot Latvijas Bankas īpašumā esošos vērtspapīrus pret naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlu. Vērtspapīru aizdošanas darījumi nodrošina papildu ienākumus, būtiski neietekmējot ieguldījumu likviditāti, jo aizdotie vērtspapīri Latvijas Bankai ir ātri pieejami. Minētie aģenti administrē vērtspapīru aizdošanas darījumus un kontrolē šo darījumu un to nodrošinājuma atbilstību. Vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājuma patiesā vērtība ir lielāka par aizdoto vērtspapīru patieso vērtību.

Lai veicinātu vērtspapīru tirgus likviditāti, Latvijas Banka vienlaikus ar citām eiro zonas NCB veic VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru aizdošanu, un Latvijas Banka to īsteno automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas ietvaros.

2020. gada beigās aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība, kas noteikta saskaņā ar kotētām cenām aktīvā tirgū, bija 439 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 1460 tūkst. eiro), t.sk. VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto un aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība 2020. gada beigās bija 285 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 16 tūkst. eiro).

Naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīla, kas saņemta Latvijas Bankas automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas aģenta kontā kā vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājums, nav uzrādīta Latvijas Bankas bilancē (sk. arī 2.12. skaidrojumu).

46. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅEMŠANĀS

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75% no šo akciju nominālvērtības, un tā apmaksājama pēc attiecīga SNB Valdes lēmuma pieņemšanas. 2020. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4012 tūkst. SDR (4729 tūkst. eiro; 2019. gada beigās – 4012 tūkst. SDR (4951 tūkst. eiro); sk. arī 14.2. skaidrojumu).

2020. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas ar 7034 tūkst. eiro nominālvērtību (2019. gada beigās – 6960 tūkst. eiro). Šīs monētas var apmainīt Latvijas Bankā atbilstoši nominālvērtībai. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela, un uzkrājumi nav veidoti.

2020. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi lata naudas zīmes ar 120 934 tūkst. eiro nominālvērtību (2019. gada beigās – 122 174 tūkst. eiro), kas bilancē uzrādītas 25 334 tūkst. eiro apjomā (2019. gada beigās – 26 574 tūkst. eiro). Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumu lata skaidrās naudas nomaiņas pret eiro periods Latvijas Bankā ir bez termiņa ierobežojuma. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos apmainīt lata naudas zīmes 95 600 tūkst. eiro (2019. gada beigās – 95 600 tūkst. eiro) nominālvērtībā, ir neliela.

47. NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA GADA BEIGĀM

Laika posmā no pārskata gada pēdējās dienas līdz šo finanšu pārskatu parakstīšanas datumam nav bijuši nekādi notikumi, kuru rezultātā šajos finanšu pārskatos būtu jāveic korekcijas vai kuri būtu jāpaskaidro šajos finanšu pārskatos.